

INSTYTUT BADAŃ NAD GOSPODARKĄ RYNKOWĄ

ul. Do Studzienki 63, 80-227 Gdańsk
tel. (0-58) 341 39 77, 341 15 35
fax (0-58) 341 06 20

Infrastruktura wspierająca przedsiębiorczość w województwie pomorskim

Opracowanie:

Stanisław Szultka

Sformatowano

Obszar Badawczy Przedsiębiorstwa i Innowacje

Współpraca:

Alina Szymelfejnik

Gdańsk, grudzień 2004 r.

Spis Treści

Wstęp.....	3
Wnioski i rekomendacje.....	4
I. Podmioty wspierające przedsiębiorczość w województwie pomorskim	9
I.1. Agencje rozwoju regionalnego.....	14
I.2. Ośrodki wspierania biznesu	14
I.3. Organizacje samorządu gospodarczego	15
I.4. Punkty konsultacyjne	16
I.5. Inkubatory przedsiębiorczości.....	18
I.6. Centra transferu technologii	19
I.7. Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe	20
II. Rozmieszczenie geograficzne komercyjnych podmiotów świadczących usługi na rzecz podmiotów gospodarczych.....	24
III. Charakterystyka usług IOB w województwie pomorskim.....	31
IV. Popyt na usługi wspierające MSP	36
Spis map	38
Spis wykresów.....	38
Słowniczek wybranych pojęć.....	39
Załącznik nr 1 Lista instytucji wspierania przedsiębiorczości i MSP wraz z opisem ich oferty	43
Załącznik nr 2 Uzupełniające tabele i mapy	48
Załącznik nr 3 Informacja o PHARE 2002	54
Załącznik nr 4 Rodzaj i liczba posiadanych akredytacji przez podmioty akredytowane do programów PHARE 2002	58
Załącznik nr 5 Podsumowanie wywiadów z przedstawicielami IOB	64
Załącznik nr 6 Scenariusz wywiadu z przedstawicielami instytucji wspierających przedsiębiorczość	68

Wstęp

Przedmiotem niniejszego opracowania jest analiza instytucji otoczenia biznesu (IOB) działających w województwie pomorskim i świadczących niekomercyjnie usługi dla sektora MSP oraz sporządzenie mapy tego typu instytucji wspierających przedsiębiorczość. Badanie zostało oparte na powszechnie dostępnych danych i źródłach informacji, w tym na stronach internetowych instytucji wspierających przedsiębiorczość i w raportach ewaluacyjnych. Celem zweryfikowania hipotez wynikających z przeglądu dostępnych opracowań i informacji przeprowadzono również pięć wywiadów z przedstawicielami ośrodków wspierających przedsiębiorczość w regionie pomorskim. W wyniku przeprowadzonych analiz oraz rozmów zaproponowano wstępne rekomendacje odnośnie systemu wspierania przedsiębiorczości w województwie pomorskim, które powinny zostać rozwinięte i doprecyzowane w oparciu o dalsze badania i konsultacje przedsiębiorcami i innymi zainteresowanymi podmiotami.

Podziękowania

Wszystkim osobom, które zechciały się spotkać z zespołem badawczym i podzielić się informacjami, obserwacjami i uwagami serdecznie dziękujemy. Rozmowy te pozwoliły nam lepiej i głębiej zrozumieć specyfikę i procesy zachodzące w ramach sektora instytucji wspierających MSP oraz relacje zachodzące pomiędzy tymi instytucjami a władzami samorządowymi. Szczególne podziękowania kierujemy do pani Małgorzaty Makiewicz (Fundacja Gospodarcza), Marzeny Czerwińskiej (Gdańska Akademia Bankowa) oraz panów Włodzimierza Szordykowskiego (Pomorska Izba Rzemieślnicza MSP), Henryka Stasińskiego (Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość) i Jacka Zwolaka (Agencja Rozwoju Pomorza). Dziękujemy także kolegom IBnGR: Maciejowi Dzierżanowskiemu, Marcinowi Nowickiemu i Piotrowi Tamowiczowi za cenne uwagi i komentarze.

Wnioski i rekomendacje

Infrastruktura wspierania przedsiębiorczości w regionie pomorskim obejmuje wiele różnorodnych instytucji. Należą do nich dwie agencje rozwoju regionalnego, jednostki samorządu gospodarczego oraz różnego rodzaju fundacje i stowarzyszenia, których głównym celem (lub jednym z celów) jest wspieranie przedsiębiorczości i MSP i które funkcjonują głównie w oparciu o pochodzące z różnych źródeł środki publiczne (w tym samorządowe). Istotna część tych ośrodków (19) należy do Krajowego Systemu Usług (KSU) – tj. zainicjowanej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości sieci akredytującej i grupującej niekomercyjne podmioty świadczące dla MSP usługi informacyjne, szkoleniowe, doradcze, finansowe i innowacyjne. Niektóre z tych ośrodków prowadzą tzw. Punkty Konsultacyjne (łącznie jest ich 12) świadczące bezpłatnie podstawowe usługi informacyjne dla MSP (finansowane przez PARP). Pewną rolę we wspieraniu przedsiębiorczości (w sposób pośredni lub bezpośredni) pełnią również jednostki samorządu terytorialnego (starostwa powiatowe, urzędy gmin) prowadzące centra i ośrodki informacji gospodarczej. Ponadto w ramach publicznych programów wsparcia usługi dla MSP świadczą akredytowane przez PARP podmioty komercyjne.

Struktura usług oferowanych w ramach wsparcia publicznego dla przedsiębiorstw wskazuje, iż zapewniony jest dostęp do podstawowych usług informacyjnych i doradczych oraz szeregu usług szkoleniowych. Znacznie gorszy jest dostęp do usług finansowych¹ i specjalistycznego doradztwa w zakresie zagadnień finansowych oraz prawnych (na które zgodnie z dostępnymi badaniami przedsiębiorcy zgłaszają największe zapotrzebowanie), a także usług związanych z wdrażaniem procesów innowacyjnych². Ośrodki (non-profit) wspierające przedsiębiorczość w regionie pomorskim świadczą zazwyczaj usługi niskospecjalistyczne i w zasadzie tylko w tym zakresie zachodzi między nimi współpraca.

Rozkład przestrzenny badanych instytucji otoczenia biznesu (IOB) wskazuje na znaczne różnice w zakresie pomocy dostępnej lokalnie w poszczególnych obszarach województwa pomorskiego. Zdecydowanie najlepsza sytuacja występuje w Trójmieście oraz – w nieco mniejszym stopniu – w Słupsku. W części powiatów (malborski, sztumski, lęborski, wejherowski, starogardzki, kartuski) działają bardzo dynamiczne lokalne ośrodki wspierania

¹ Poziom kapitałów dostępnych w ramach funduszy poręczeniowych i pożyczkowych jest stosunkowo niski na tle innych województw. Fundusze te, których logika funkcjonowania ma w dużym stopniu charakter lokalny, są obecne zaledwie w 8 powiatach. Tylko dwa ośrodki KSU z województwa pomorskiego posiadają akredytację w zakresie usług finansowych (w innych województwach nawet 6-8)

² Żaden ośrodek KSU w woj. pomorskim nie posiada akredytacji w zakresie usług innowacyjnych.

biznesu (zazwyczaj ośrodki należące do KSU i/lub prowadzące Punkty Konsultacyjne), które w dużym stopniu zaspokajają popyt na tego rodzaju usługi. W końcu istnieją powiaty (np. nowodworski, pucki, bytowski.), gdzie dostęp do usług wsparcia przedsiębiorczości na poziomie lokalnym jest ograniczony. Silna koncentracja przestrzenna zauważalna jest dla podmiotów akredytowanych w programach Phare 2002, jakkolwiek należy uznać to za zjawisko naturalne.

Nierównomierne rozmieszczenie przestrzenne instytucji otoczenia biznesu może być pewnym problemem, zwłaszcza jeżeli chodzi o dostęp do podstawowych informacji i usług wsparcia, jednakże nie powinno niepokoić w odniesieniu do bardziej wyspecjalizowanych usług czy doradztwa. Infrastruktura otoczenia biznesu nie powinna być rozwijana ze środków publicznych w oderwaniu od popytu ze strony przedsiębiorstw i przedsiębiorców. Podstawową kwestią jeżeli chodzi o efektywne wspieranie przedsiębiorczości jest właściwe skonstruowanie oferty dostępnych usług i skuteczne dotarcie z informacją na ten temat do potencjalnych odbiorców.

Z dostępnych badań³ wynika, że w województwie pomorskim w latach 1998-2003 z usług wsparcia skorzystało zaledwie 15% ankietowanych przedsiębiorców i małych firm. Jest to odsetek wyższy niż przeciętna dla Polski (13%), ale niższy niż w przypadku województw wiodących w tym zakresie (mazowieckie, podkarpackie i podlaskie), dla których kształtuje się on na poziomie 19-21%. Wprawdzie 62% respondentów, którzy nie korzystali w przeszłości z usług wsparcia wskazało na brak takiej potrzeby⁴, to jednak łącznie 35% badanych podmiotów odwoływało się do niedostatecznej wiedzy i nieodpowiednich warunków lub zakresu oferowanych usług.

Istotnym ograniczeniem jeżeli chodzi o wspieranie przedsiębiorczości w regionie może być fakt, iż ulokowane w nim instytucje otoczenia biznesu nie tworzą spójnego systemu wsparcia – o sformalizowanej sieci można jedynie mówić w odniesieniu do podmiotów należących do ogólnopolskiej sieci KSU. Nie istnieje także regionalny system wsparcia w sensie programowania i monitorowania efektywności usług świadczonych na rzecz obecnych i potencjalnych przedsiębiorców. Ta sytuacja powinna i będzie musiała się zmienić, tak z uwagi na wagę zagadnienia, jak i planowaną decentralizację funduszy strukturalnych w latach

³ Grabowski M., Piasecki B., Rogut A., Sybilska A., Usługi wspierające mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i samozatrudnionych – raport pomorski, Warszawa, 2003, www.parp.gov.pl/raporty/raport10_11.pdf.

⁴ Co zaskakujące jednocześnie 75% tej grupy respondentów uważało w momencie badania, że usługi wsparcia są potrzebne i zgłaszało zapotrzebowanie na taką pomoc.

2007-2013. Te uwarunkowania wymuszają konieczność odpowiedniego zaprojektowania regionalnego systemu wspierania przedsiębiorczości.

Tworzenie regionalnego systemu wspierania przedsiębiorczości wymaga następujących działań: przeprowadzenia szeregu analiz, tworzenia jednolitej platformy informacyjnej- oraz innych działań na rzecz koordynacji (sieciowania) istniejącej infrastruktury otoczenia biznesu.

Pogłębione analizy są niezbędne po to aby lepiej zdefiniować potrzeby MSP oraz lepiej ocenić ofertę i efektywność obecnej w regionie infrastruktury wsparcia⁵, a także stworzyć podstawę dla systemu monitoringu i ewaluacji, który byłby oparty także na wskaźnikach ilościowych takich jak liczba nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy, dynamika eksportu, poziom konkurencyjności itp. Pozwoliłoby one (w połączeniu z działaniami koordynującymi) oddziaływać na efektywność obecnego, mocno rozproszonego systemu (poprzez dostarczenie nowych informacji) oraz umożliwiłoby w razie potrzeby kreowanie nowych usług lub tworzenie bardziej zintegrowanego (w zakresie usług podstawowych) szkieletu systemu wspierania przedsiębiorczości – na wzór modelu Scottish Enterprise. Analizy te powinny także rzetelnie podjąć problem wpływu pomocy publicznej na rozwój przedsiębiorczości oraz konkurencyjności przedsiębiorstw. Jeżeli wskazałyby one na brak takiego wpływu lub jego ograniczone znaczenie⁶ należałoby rozważyć opcję zaprzestania kierowania środków publicznych na tego rodzaju działalność i przeznaczenia ich na inne cele dające wyższą wartość dodaną dla regionu. Niezależnie prace analityczne powinny także dotyczyć możliwych rozwiązań docelowych (w tym sposobu finansowania usług wsparcia wprowadzającego dyscyplinę rynkową w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi, ewentualnego mechanizmu akredytacji⁷, zapewnienia dostępności bardziej specjalistycznych usług, czy efektywnego systemu monitoringu i ewaluacji).

Biorąc pod uwagę obecnie dostępne badania władze regionalne powinny podejmować działania na rzecz uzupełnienia oferty wsparcia o usługi, na które zgłaszane jest największe zapotrzebowanie – tj. głównie usługi finansowe (stymulowanie rozwoju funduszy poręczeniowych i pożyczkowych, powołanie funduszu *seed capital*, organizacja regionalnego

⁵ Badania, na których bazujemy w niniejszym opracowaniu obejmowały jedynie grupę 72 podmiotów – firm mikro i małych oraz samozatrudnionych. Jednocześnie dane odnośnie zakresu korzystania z usług wsparcia są systematycznie zbierane jedynie dla ośrodków KSU (centralnie) i udostępniane z dużym opóźnieniem.

⁶ Przeprowadzona w ramach badania pobieżna analiza wskazuje, że wskaźniki przyrostu nowych miejsc pracy w sektorze prywatnym oraz nowych podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach nie są pozytywnie skorelowane z występowaniem na tych obszarach IOB.

⁷ Jednakże nie wydaje się celowe przeprowadzania dodatkowych akredytacji regionalnych (przynajmniej dopóki są one prowadzone na szczeblu krajowym w ramach KSU). Jak pokazują doświadczenia z funkcjonowania sieci KSU aktywne instytucje a następnie powiązania (współpraca) pomiędzy poszczególnymi podmiotami wykształci się samoistnie.

forum finansowego mającego podnosić poziom wiedzy nt. różnych źródeł finansowania, w tym *venture capital* i *private equity*).

Na bazie zrealizowanego badania widzimy także pilną konieczność poprawy w płaszczyźnie informowania o możliwościach otrzymania wsparcia, dostępnej ofercie usług oraz usługodawcach. Ponieważ aktualnie informacja jest stosunkowo rozproszona, pierwszym i naturalnym krokiem wydaje się stworzenie serwisu internetowego, na którym byłyby umieszczone informacje o dostępnych usługach wsparcia dla przedsiębiorców i podmiotach świadczących te usługi (zakres oferty, posiadana akredytacja itp.). Link do tego serwisu powinien być umieszczony na głównej stronie serwisu internetowego Urzędu Marszałkowskiego – obecnie nie ma tam żadnej kategorii przeznaczonej dla przedsiębiorców poszukujących wsparcia.

Informacje do umieszczenia w serwisie powinny zostać zebrane w drodze badania ankietowego działających instytucji otoczenia biznesu, a następnie powinny być okresowo aktualizowane (w tym mechanizm strony powinien umożliwiać dostarczanie informacji przez zainteresowane podmioty). W odrębnej sekcji mogłaby znajdować się informacja odnośnie podmiotów świadczących usługi dla MSP na zasadach komercyjnych (w tym usługi finansowe i prawne), przy czym mogłoby to wymagać wniesienia określonej opłaty przez te firmy. Mechanizm strony powinien także umożliwiać śledzenie zainteresowania poszczególnymi sekcjami serwisu oraz ankietowanie odwiedzających stronę przedsiębiorców pod kątem poszukiwanych usług, barier rozwoju itp.

Ponieważ nie wszyscy działający i potencjalni przedsiębiorcy korzystają z internetu, informacje zebrane na stronie powinny być okresowo dystrybuowane w formie broszury do wszystkich urzędów gmin (lokalne punkty informacji gospodarczej), a także starostw powiatowych i urzędów pracy. Innym kanałem dystrybucji informacji (a także badania zapotrzebowania przedsiębiorców) mógłby być telefoniczny punkt informacyjny – w pierwszej kolejności zautomatyzowany, a docelowo umożliwiający także kontakt z konsultantem w przypadku bardziej złożonego zapytania. W celu zapewnienia szerokiego dotarcia z informacją nt. dostępnych możliwości wsparcia dla MSP i potencjalnych przedsiębiorców serwis internetowy i telefoniczny powinny być okresowo reklamowane w prasie lokalnej i periodykach⁸.

⁸ Badania przywołane we wcześniejszym przepisie wskazują na prasę i periodyki jako pożądane kanały dystrybucji informacji (promocji), podczas gdy jest to forma stosunkowo rzadko wykorzystywana przez usługodawców.

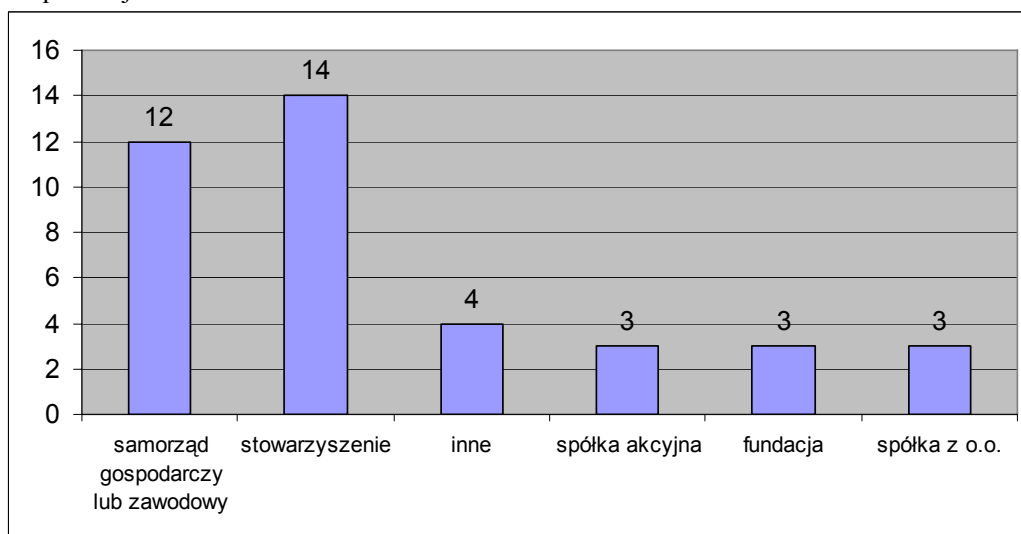
Obok działań w płaszczyźnie informacyjnej władze regionalne mogłyby podjąć inicjatywę w zakresie sieciowania i organizacji współpracy działających w woj. pomorskim instytucji otoczenia biznesu. Powinny to być (przynajmniej w pierwszym okresie) raczej działania miękkie polegające na organizacji spotkań wszystkich instytucji otoczenia biznesu działających w regionie, czy zainicjowaniu utworzenia wewnętrznego (dostępnego dla IOB) systemu informatycznego. System taki bazujący na proponowanej wyżej stronie internetowej powinien umożliwić wysyłanie zapytań, propozycji, informacji przez wszystkie regionalne IOB. Dostęp do serwisu powinny mieć wszystkie zainteresowane podmioty świadczące usługi dla MSP. Pozwoliłoby to na szersze wykorzystanie zasobów takich sieci jak KSU, Euro Info czy IRC oraz wzmocnienie powiązań pomiędzy członkami tych sieci oraz innymi podmiotami działającymi w regionie. W dalszej kolejności w ramach ewentualnej sieci regionalnej można byłoby organizować szkolenia i warsztaty podnoszące kompetencje pracowników lokalnych ośrodków wspierania przedsiębiorczości, a także zatrudnionych w urzędach gminnych i powiatowych. Stworzenie tego typu sieci nie jest zadaniem prostym (konieczność zapewnienia korzyści dla podmiotów mających najlepszą pozycję konkurencyjną), stąd działania władz regionalnych w powyższym zakresie powinny w pierwszej kolejności koncentrować się na udrażnianiu powiązań i kanałów współpracy kształtujących się w sposób naturalny.

I. Podmioty wspierające przedsiębiorczość w województwie pomorskim

W regionie pomorskim działa szereg organizacji⁹, które jako cel główny (lub jeden z celów) swojej działalności stawiają wspieranie przedsiębiorczości. Podmioty te różnią się między sobą zarówno pod względem celów i zakresu (tak przedmiotowego jak i geograficznego) swojej działalności oraz potencjału (patrz załącznik 1). Większość tych instytucji funkcjonuje głównie w oparciu o pochodzące z różnych źródeł środki publiczne¹⁰, w tym samorządowe¹¹. Pod względem formy prawnej wśród IOB dominują stowarzyszenia (14 podmiotów) oraz organizacje samorządu gospodarczego (12), po trzy podmioty mają formę prawną spółki akcyjnej, z o.o. oraz fundacji (patrz wykres 1).

Wykres 1. Podmioty wspierające przedsiębiorczość w woj. pomorskim pod względem formy prawnej

Źródło: Opracowanie IBnGR.

Wśród instytucji otoczenia biznesu (IOB) w woj. pomorskim należy wyróżnić¹²:

- agencje rozwoju regionalnego,
- ośrodki wspierania biznesu,

⁹ W ramach niniejszego badania zidentyfikowano 39 instytucji prowadzących działalność w zakresie wspierania przedsiębiorczości. Jeśli uwzględni się oddzielnie również lokalne oddziały tych instytucji oraz w przypadku izb rzemieślniczych poszczególne cechy działające w Izbach to liczba ośrodków wzrasta do 79.

¹⁰ Patrz załącznik 5 – podsumowanie wywiadów.

¹¹ Niektóre jednostki samorządowe wspierają przedsiębiorczość poprzez finansowanie usług świadczonych przez zewnętrzne instytucje otoczenia biznesu, np. Miasto Gdynia finansuje usługi szkoleniowe w Fundacji Gospodarczej oraz „usługi” parku technologicznego i inkubatora świadczone przez Pomorskie Centrum Technologii.

¹² Zestawienie to nie jest rozłączne, w tym sensie, że część inkubatorów, czy funduszy poręczeniowych i pożyczkowych oraz wszystkie punkty konsultacyjne są prowadzone przez inne podmioty.

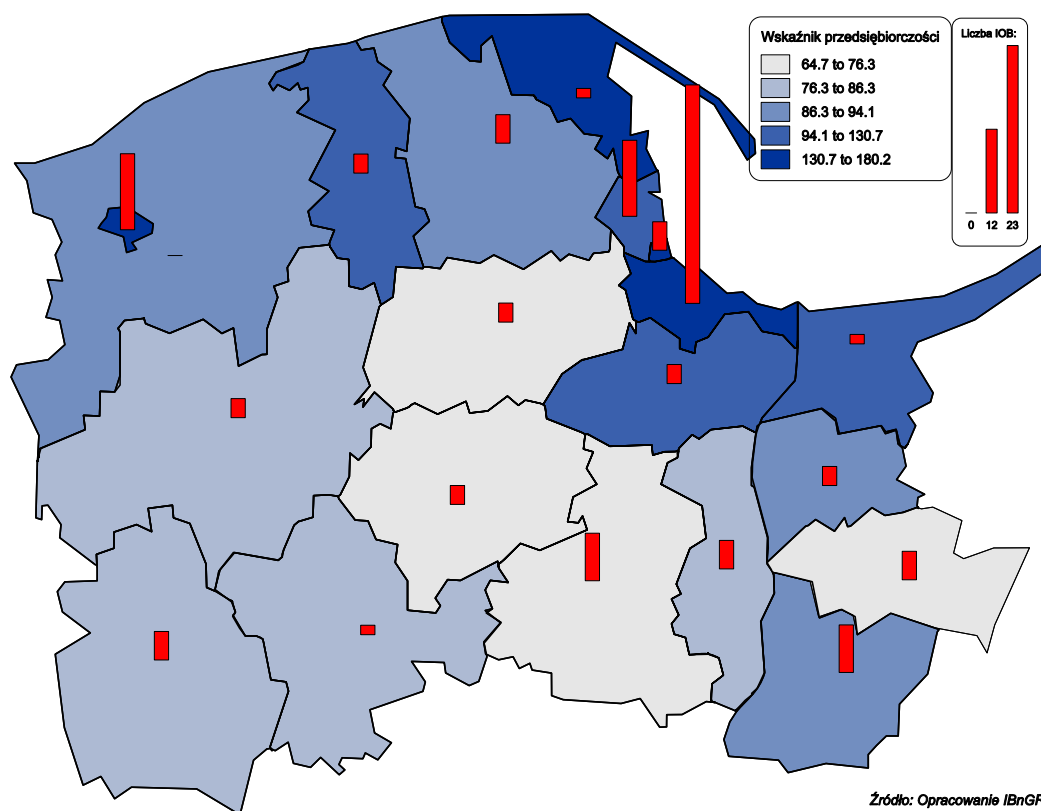
- izby przemysłowo-handlowe, stowarzyszenia przedsiębiorców, inne organizacje samorządu gospodarczego,
- punkty konsultacyjne,
- inkubatory przedsiębiorczości, inkubatory technologiczne, parki naukowo-technologiczne,
- centra transferu technologii,
- fundusze pożyczkowe i poręczeniowe.

Poniższa mapka przedstawiają przestrzenne rozmieszczenie wszystkich ośrodków (łącznie z cechami i oddziałami) na tle wskaźnika przedsiębiorczości¹³ (w załączniku 2 dodatkowo przedstawiono mapki pokazującą liczbę IOB na tle zmiany liczby pracujących oraz przyrostu liczby podmiotów sektora prywatnego zarejestrowanych w rejestrze REGON). Jak pokazuje mapa 3 pochodną skoncentrowania działalności gospodarczej w województwie pomorskim jest również nierównomierne rozłożenie finansowanych (lub dofinansowanych) ze środków publicznych usług wspierających małe i średnie przedsiębiorstwa.

¹³ Mierzonego liczbą podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców.

Mapa 1. Liczba podmiotów wspierających przedsiębiorczość na tle wskaźnika przedsiębiorczości w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

(jako podmioty wspierające przedsiębiorczość oddzielnie potraktowano lokalne oddziały Stowarzyszenia Wolna Przedsiębiorczość, Pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej a także cechy Izby Rzemieślniczej Pomorza Środkowego oraz Pomorskiej Izby Rzemieślniczej MSP)

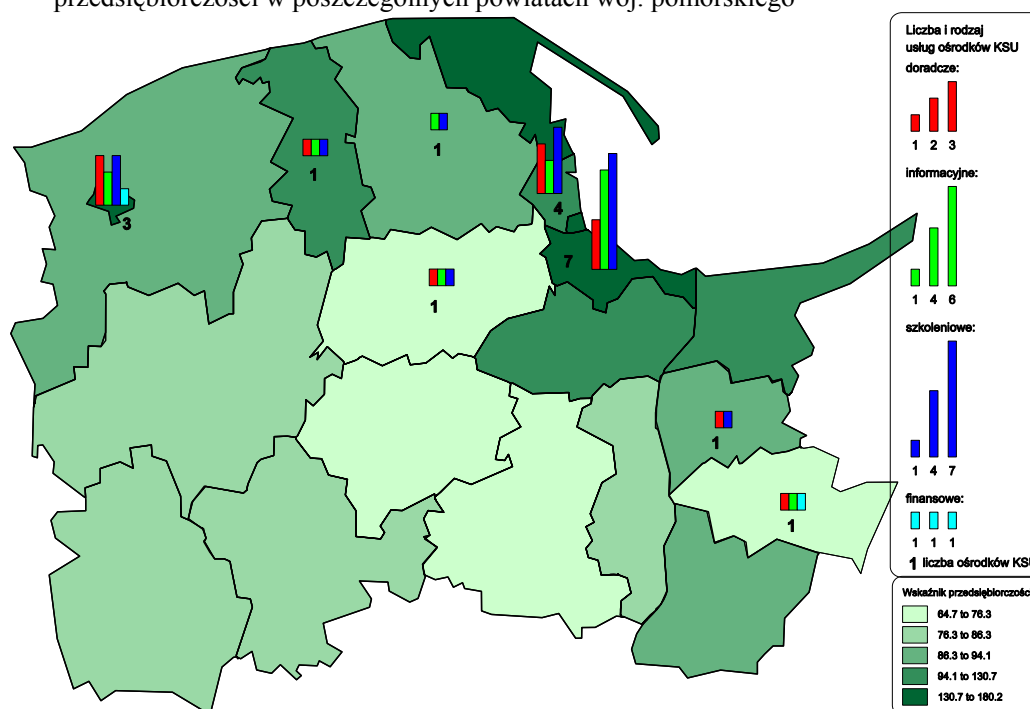
Źródło: Opracowanie IBnGR

Źródło: Opracowanie IBnGR na podstawie danych PARP (www.parp.gov.pl) oraz GUS (www.stat.gov.pl).

Istotna część wymienionych podmiotów należy do Krajowego Systemu Usług (KSU) – tj. zainicjowanej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości sieci akredytującej i grupującej niekomercyjne podmioty świadczące dla MSP usługi informacyjne, szkoleniowe, doradcze, finansowe i innowacyjne. W chwili obecnej akredytację KSU posiada 19 podmiotów, w tym obie agencje rozwoju regionalnego, 7 ośrodków działających w ramach izb gospodarczych lub stowarzyszeń profesjonalnych oraz 10 prowadzonych przez różnego rodzaju fundacje i stowarzyszenia o charakterze non-profit.

Większość ośrodków wspierające MSP w posiadających akredytację KSU skoncentrowana jest w Trójmieście oraz Słupsku. Poza tymi lokalizacjami po jednym ośrodku KSU zlokalizowanych jest w powiatach lęborskim, wejherowskim oraz kartuskim, malborskim oraz sztumskim¹⁴.

Mapa 2. Liczba i rodzaje usług podmiotów akredytowanych w KSU na tle wskaźnika przedsiębiorczości w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne.

¹⁴ Bardziej równomierne rozmieszczenie dotyczy podstawowych usług informacyjnych i konsultacyjnych. Wskazuje na to rozmieszczenie Punktów Konsultacyjnych działających w regionie pomorskim (patrz mapa 3). Sytuacja taka jest spowodowana tym iż pomimo tego iż PK mogą być prowadzone jedynie przez ośrodki KSU, to w niektórych przypadkach są one prowadzone z lokalnymi partnerami.

Pewną rolę we wspieraniu przedsiębiorczości (w sposób pośredni lub bezpośredni) pełnią również jednostki samorządu terytorialnego (starostwa powiatowe, urzędy gmin). Ponadto należy także wskazać na podmioty komercyjne świadczące usługi dla MSP, zwłaszcza zaś akredytowane w ramach publicznych programów wsparcia (m.in. w ramach Phare 2002).

Rozmieszczenie przestrzenne ośrodków świadczących usługi dla MSP nie powoduje oczywiście, iż przedsiębiorstwa z powiatów, gdzie nie działają podmioty świadczące usługi szkoleniowe w ogóle nie mają dostępu do tego rodzaju usług. Jak wynika z wywiadów przeprowadzonych w ramach niniejszego badania, usługi szkoleniowe są często oferowane w różnych lokalizacjach również w mniejszych miastach. Większym problemem wydaje się dostęp do bardziej zaawansowanych usług doradczych (w tym specjalistyczne doradztwo prawne, usługi proinnowacyjne¹⁵ oraz w zakresie transferu technologii). Oczywiście nie jest uzasadnione aby w małych ośrodkach miejskich funkcjonowały podmioty mogące świadczyć szeroki zakres specjalistycznych usług doradczych, co jest spowodowane stosunkowo płytkim popytem na tego rodzaju usługi. W związku z czym potencjał takich ośrodków byłby w dużym stopniu niewykorzystany. Kluczowe wydaje się jednakże zapewnienie profesjonalnych usług informacyjnych na poziomie lokalnym oraz sprawny system odpowiedniego kierowania przedsiębiorcy do ośrodka, w którym może on uzyskać odpowiednią do zapotrzebowania usługę.

Stopień współpracy oraz wymiany informacji i doświadczeń wśród ośrodków wspierających przedsiębiorczość i MSP w woj. pomorskim jest bardzo różny. Generalnie większym poziomem współpracy charakteryzują się podmioty będące członkami sieci lub stowarzyszeń – zarówno na poziomie krajowym (KSU¹⁶, KSI¹⁷ SOOIPP¹⁸, Konsorcjum Parków Naukowo-Technologicznych), jak i międzynarodowym (EuroInfo, IRC¹⁹). Warto także zwrócić uwagę na podmioty, które zbudowały własną strukturę sieciową (terenową) jak Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość, Pomorska Izba Przemysłowo – Handlowa, Pomorska Izba Rzemieślnicza MSP oraz Izba Rzemieślnicza Pomorza Środkowego.

¹⁵ Działania służące rozwojowi firmy poprzez ulepszenie istniejącego lub wdrożenie nowego procesu technologicznego, produktu lub usługi. Szerzej na temat usług proinnowacyjnych oraz tworzonej obecnie Krajowej Sieci Innowacji patrz: Gromada G. Krajowa Sieć Innowacji (KSI). Koncepcja i założenia, Wrocławskie Centrum Transferu Technologii, Politechnika Wrocławska, <http://ksu.parp.gov.pl/gzksi.html>.

¹⁶ Krajowy System Usług.

¹⁷ Krajowa Sieć Innowacji – jest na etapie tworzenia, będzie ona obejmować podmioty świadczące usługi proinnowacyjne dla przedsiębiorstw. Więcej informacji na temat założeń sieci dostępnych jest na stronie PARP: <http://ksu.parp.gov.pl/gzksi.html>.

¹⁸ Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce.

¹⁹ Innovation Relay Centres.

Znacznym stopniem kooperacji, konsultacji oraz wymiany informacji charakteryzują się ośrodki akredytowane w KSU. Wchodzą one w relacje z innymi uczestnikami tej sieci zarówno na poziomie krajowym, ale także – nawet w większym stopniu – na poziomie regionu. W ramach różnego rodzaju sieci, organizowane są również szkolenia dla członków podnoszące kwalifikacje ich pracowników oraz jakość oferowanych usług. Szkolenia takie są oferowane zarówno w ramach KSU, EuroInfo, jak i IRC. Uczestnictwo w sieciach międzynarodowych przynosi również korzyści w postaci dostępu do międzynarodowych baz danych o ofertach biznesowych i kooperacyjnych (EuroInfo) oraz technologicznych (IRC).

Jeśli chodzi o inne podmioty wspierające przedsiębiorczość w woj. pomorskim (szczególnie te mniejsze o zasięgu lokalnym) sytuacja w zakresie współpracy i sieciowania przedstawia się gorzej. Często nie posiadają one dostępu do baz danych czy możliwości podnoszenia kwalifikacji własnych pracowników. Czasami współpracują one z „silniejszymi” ośrodkami (w tym akredytowanymi w KSU) na zasadzie lokalnego partnera np. przy organizacji usług szkoleniowych.

I.1. Agencje rozwoju regionalnego

Na obszarze województwa pomorskiego działają dwie agencje rozwoju regionalnego tj. Agencja Rozwoju Pomorza S.A. w Gdańsku oraz Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Słupsku. Obie agencje są akredytowanymi wykonawcami usług w KSU – ARP w zakresie usług szkoleniowych i informacyjnych, a PARR w zakresie usług doradczych, szkoleniowych i informacyjnych. PARR prowadzi także punkty konsultacyjne (PK) dla MSP – w Debrznie oraz Ustce. Agencja Rozwoju Pomorza S.A. jest natomiast Regionalną Instytucją Finansującą

I.2. Ośrodki wspierania biznesu

W regionie działa kilkanaście organizacji (w formie stowarzyszenia, fundacji, agencji) których głównym celem jest wspieranie przedsiębiorczości i MSP. Do kluczowych podmiotów tego typu należy zaliczyć Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość, które powadzi ośrodki wspierania biznesu w Gdyni, Kartuzach, Lęborku, Sopocie i Starogardzie Gdańskim oraz Centrum Informacji Gospodarczej i Ośrodek Doradczo–Szkoleniowy w Gdańsku. Stowarzyszenie prowadzi również w ramach wieloletniej umowy z Komisją Europejską ośrodek Euro Info. Bardzo aktywne jest także Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości w Słupsku, które posiada akredytację KSU w zakresie usług szkoleniowych, doradczych oraz finansowych. Stowarzyszenie prowadzi również punkt

konsultacyjny dla przedsiębiorstw oraz założyło inkubator przedsiębiorczości oraz fundusze pożyczkowy i poręczeniowy.

Inne organizacje tego typu należące do Krajowego Systemu Usług w województwie pomorskim to Fundacja Gospodarcza w Gdyni, Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne S.A. w Dzierzgoniu, Gdańska Akademia Bankowa, Rada Regionalna Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Słupsku oraz Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości w Malborku.

Ponadto działają również różnego rodzaju ośrodki wspierające przedsiębiorczość i MSP nie posiadające akredytacji KSU. Takimi ośrodkami są Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Starogardzie Gdańskim (prowadząca m.in. inkubator przedsiębiorczości oraz PK we współpracy z Stowarzyszeniem Wolna Przedsiębiorczość), Towarzystwo Rozwoju Powiatu Kwidzyńskiego, Stowarzyszenie Wspierania Małej i Drobnej Przedsiębiorczości w Nowym Dworze Gdańskim oraz Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Miasta i Gminy Debrzno (również prowadzące inkubator przedsiębiorczości).

Dodatkowo należy wskazać, iż przy niektórych starostwach powiatowych działają ośrodki informacji gospodarczej (taki ośrodek działa np. w Starostwie Powiatowym w Starogardzie Gdańskim) oraz centra informacji przy urzędach gmin (ośrodki takie działają np. gminie Brusy, Gniew, Lębork, Skarszewy, Pruszcz Gdański, Tczew). Centra takie mimo iż często działalność informacyjna dla przedsiębiorstw jest tylko częścią ich zakresu obowiązków (do których należy przede wszystkim świadczenie usług informacyjnych dla ludności), mogą pełnić ważną rolę w zakresie informowania przedsiębiorstw o dostępnej pomocy publicznej, lub kierować ich do odpowiednich ośrodków gdzie mogą uzyskać niezbędne informacje lub inne usługi.

I.3. Organizacje samorządu gospodarczego

Istotną rolę w procesie wspierania przedsiębiorczości pełnią również izby przemysłowo-handlowe oraz inne organizacje przedsiębiorców. W województwie pomorskim działa kilkanaście różnego rodzaju organizacji zrzeszających przedsiębiorców. Ich potencjał zarówno pod względem liczby członków jak i obszaru działania jest bardzo zróżnicowany. Wśród największych (najbardziej znaczących) organizacji należy wymienić Pomorską Izbę Przemysłowo-Handlową, Pomorską Izbę Rzemieślniczą Małych i Średnich Przedsiębiorstw (zrzeszającą kilkanaście cechów i spółdzielni rzemieślniczych z Pomorza Gdańskiego) oraz Izbę Rzemieślniczą Pomorza Środkowego (zrzeszającą cechy i spółdzielnie rzemieślnicze z obszaru dawnego województwa słupskiego oraz koszalińskiego). Poza nimi w regionie działa

również szereg mniejszych izb o charakterze regionalnym/lokalnym w tym Słupska Izba Przemysłowo-Handlowa, Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni, Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Czluchowie, Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Wejherowie, jak i branżowym: Krajowa Izba Gospodarki Morskiej, Izba Bawełny w Gdyni, Polska Izba Spedycji i Logistyki, Pomorska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa w Gdańsku.

Zakres oferowanych usług przez poszczególne izby jest bardzo zróżnicowany. Część z nich ogranicza się jedynie do gromadzenia i dystrybucji informacji będących w obszarze zainteresowania członków tych izb. Często izby organizują również szkolenia dla swoich członków. Nieliczne izby (głównie te największe) w znaczący sposób angażują się w procesy wspierania przedsiębiorczości oraz usług dla małych i średnich przedsiębiorstw (zarówno własnych członków jak i innych podmiotów). Są to organizacje będące akredytowanymi członkami Krajowego Systemu Usług dla MSP – Pomorska Izba Rzemieślnicza MSP, Pomorska Izba Przemysłowo-Handlowa, Krajowa Izba Gospodarki Morskiej, Wojewódzkie Zrzeszenie Handlu i Usług w Gdańsku. Pomorska Izba Przemysłowo-Handlowa prowadzi również cztery Punkty Konsultacyjne w Gdańsku, Chojnicach, Pruszczu Gdańskim oraz Kwidzynie.

I.4. Punkty konsultacyjne

Część wymienionych wcześniej ośrodków prowadzi tzw. Punkty Konsultacyjne²⁰, które finansowane są przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach 3 letnich projektów. Pełnią one funkcję instytucji pierwszego kontaktu dla małych i średnich przedsiębiorstw. Punkty te udzielają bezpłatnych informacji dla przedsiębiorstw w zakresie zagadnień związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz zarządzaniem przedsiębiorstwem, jak również dostępnych instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców.

Obecnie na terenie województwa działa 12 Punktów Konsultacyjnych (patrz tabela poniżej). PK są prowadzone przez ośrodki akredytowane w KSU, jednakże w niektórych przypadkach we współpracy z partnerami lokalnymi. Taka sytuacja ma miejsce w przypadku Stowarzyszenia Wolna Przedsiębiorczość, które prowadzi PK w Starogardzie Gdańskim we współpracy z Agencją Wspierania Przedsiębiorczości w Starogardzie Gdańskim. W dwóch przypadkach PK są również prowadzone we współpracy z lokalnymi władzami samorządowymi – Urzędem Miejskim w Ustce, gdzie PK prowadzi Pomorska Agencja

²⁰ Wcześniej obowiązywała nazwa Punkty Konsultacyjno-Doradcze.

Rozwoju Regionalnego, oraz Urzędem Miejskim w Sopocie, w którym PK prowadzi Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość. Sytuacja taka sprawia iż rozmieszczenie PK na obszarze województwa jest bardziej równomierna (niż ma to miejsce np. w przypadku ośrodków KSU). Jednakże również i w tym przypadku istnieją powiaty (wejherowski, pucki, bytowski, kościerski, nowodworski, sztumski, tczewski), w których brak jest tego typu podmiotów.

Tabela 1. Lista punktów konsultacyjnych na obszarze województwa pomorskiego.

L.p.	Instytucja prowadząca punkt konsultacyjny	Miejsce świadczenia usług	Miasto
1	Fundacja Gospodarcza	Fundacja Gospodarcza	Gdynia
2	Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Stowarzyszenie "Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno"	Debrzno
3	Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Urząd Miejski w Ustce	Ustka
4	Pomorska Izba Przemysłowo - Handlowa	Pomorska Izba Przemysłowo - Handlowa	Gdańsk
5	Pomorska Izba Przemysłowo - Handlowa	Pomorska Izba Przemysłowo - Handlowa Oddział Kwidzyn	Kwidzyn
6	Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości	Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości	Słupsk
7	Stowarzyszenie "Wolna Przedsiębiorczość" Oddział Terenowy w Gdańsku	Stowarzyszenie "Wolna Przedsiębiorczość" Oddział Terenowy w Gdańsku	Gdańsk
8	Stowarzyszenie "Wolna Przedsiębiorczość" Oddział Terenowy w Gdańsku	Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Starogardzie Gdańskim	Starogard Gdański
9	Stowarzyszenie "Wolna Przedsiębiorczość" Oddział Terenowy w Gdańsku	Centrum Wspierania Biznesu w Kartuzach	Kartuzy
10	Stowarzyszenie "Wolna Przedsiębiorczość" Oddział Terenowy w Gdańsku	Centrum Wspierania Biznesu w Lęborku	Lębork
11	Stowarzyszenie "Wolna Przedsiębiorczość" Oddział Terenowy w Gdańsku	Urząd Miasta Sopot	Sopot
12	Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości w Malborku	Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości w Malborku	Malbork

Źródło: PARP, <http://www.parp.gov.pl/pomoc.php>.

Dodatkowo należy wskazać, iż przy niektórych starostwach powiatowych działają ośrodki informacji gospodarczej (taki ośrodek działa np. w Starostwie Powiatowym w Starogardzie Gdańskim) oraz centra informacji przy urzędach gmin (ośrodki takie działają np. gminie Brusy, Gniew, Lębork, Skarszewy, Pruszcz Gdański, Tczew). Centra takie mimo iż często działalność informacyjna dla przedsiębiorstw jest tylko częścią ich zakresu obowiązków (do których należy przede wszystkim świadczenie usług informacyjnych dla ludności), mogą pełnić ważną rolę w zakresie informowania przedsiębiorstw o dostępnej pomocy publicznej, lub kierować ich do odpowiednich ośrodków gdzie mogą uzyskać niezbędne informacje lub inne usługi.

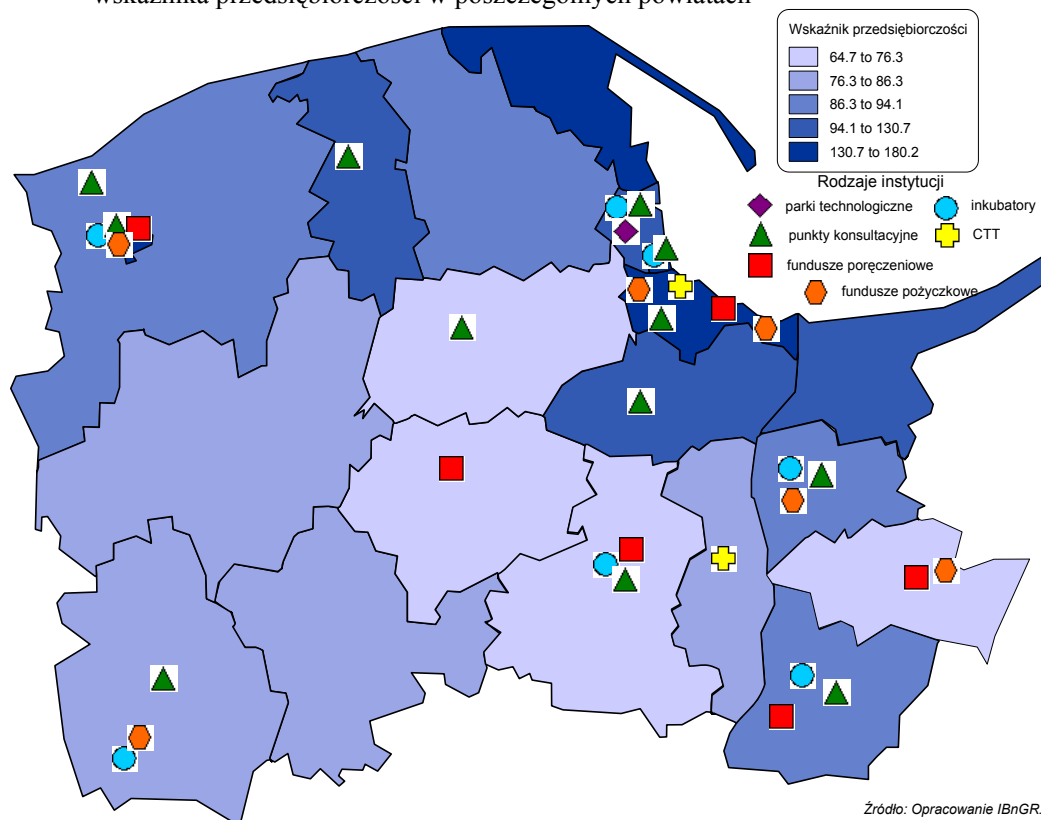
I.5. Inkubatory przedsiębiorczości

Obecnie na terenie województw pomorskiego działa siedem inkubatorów przedsiębiorczości (patrz mapa 3):

- Inkubator Przedsiębiorczości w Kwidzynie (Urząd Miasta w Kwidzynie),
- Inkubator Przedsiębiorczości w Malborku (Stowarzyszenie Rozwoju Przedsiębiorczości),
- Inkubator Przedsiębiorczości w Słupsku (Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości),
- Inkubator Przedsiębiorczości w Stargardzie Gdańskim (Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości),
- Inkubator Przedsiębiorczości w Debrznie (Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno),
- Park Naukowo–Technologiczny w Gdyni i działający przy nim Inkubator Przedsiębiorczości (Pomorskie Centrum Technologii),
- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (Uniwersytet Gdański),
- Inkubator Technologiczny Politechniki Gdańskiej (w trakcie tworzenia),
- Park Technologiczny w Gdańsku (w trakcie tworzenia/opracowywania koncepcji),

Inkubatory zapewniają zazwyczaj powierzchnię biurową dla firm na preferencyjnych warunkach (tj. poniżej ceny rynkowej), z tym, że wielkość pomocy uzależniona jest od okresu przebywania firmy w inkubatorze. Im dłuższy okres przebywania firmy w inkubatorze, tym firma płaci wyższy czynsz aż do pełnej odpłatności. Poza wynajmem pomieszczeń, inkubatory często świadczą również usługi dla podmiotów działających na ich obszarze. Zakres usług jest uzależniony od instytucji, która jest założycielem inkubatora i tego jakie usługi ona oferuje. Przykładowo inkubator przedsiębiorczości działający przy Słupskim Stowarzyszeniu Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości oferuje szereg usług doradczych, informacyjnych oraz finansowych. Specyficznym przypadkiem jest Inkubator Akademicki przy Uniwersytecie Gdańskim, który swą ofertę kieruje do studentów. Inkubator ten nie zapewnia pomieszczeń do wynajmu dla firm. Z założenia jest on nastawiony na pomoc osobom, które mają pomysł, ale nie chcą jeszcze zakładać własnej działalności gospodarczej. Osoby działają (zawierają kontrakty) poprzez inkubator i poprzez niego również osiągają przychody (w formie umowy o dzieło/zlecenie).

Mapa 3. Podmioty wspierające przedsiębiorczość w układzie funkcjonalnym na tle wskaźnika przedsiębiorczości w poszczególnych powiatach

Źródło: Opracowanie IBnGR.

Źródło: Opracowanie IBnGR na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl) oraz materiałów własnych.

I.6. Centra transferu technologii

Na terenie województwa pomorskiego działają dwa centra transferu technologii (patrz mapa 3):

- Centrum Transferu Technologii w Gdańsku,
- Europejskie Centrum Transferu Innowacji w Tczewie

Centrum Transferu Technologii jest członkiem sieci IRC (Innovation Relay Centers) co zapewnia mu z jednej strony dostęp do europejskich baz danych o technologiach (pochodzących zarówno od przedsiębiorstw jak i instytucji naukowych i badawczych), a z drugiej dostęp do finansowania publicznego co umożliwia mu oferowanie usług za darmo.

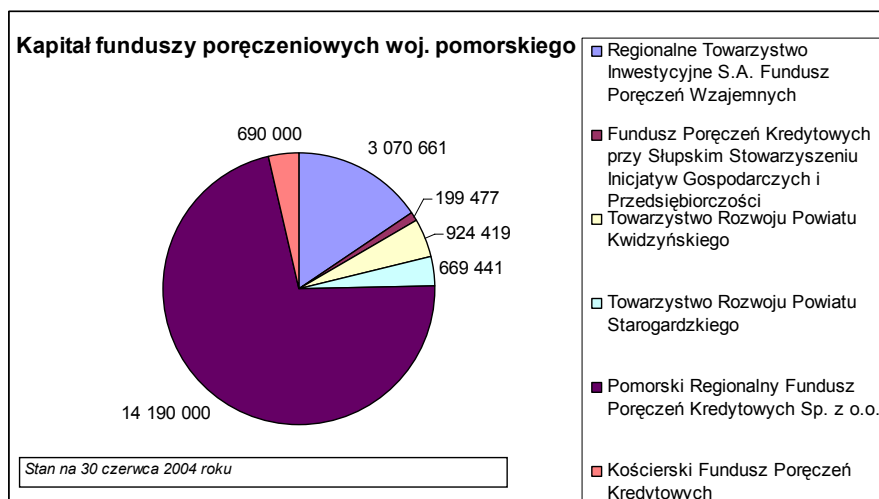
Ponadto na Politechnice Gdańskiej funkcjonuje Biuro Transferu Technologii, które spełnia funkcję CTT. Należy wskazać iż pewne funkcje w zakresie transferu technologii pełnią również podmioty badawcze zlokalizowane w regionie pomorskim np. Centrum Techniki Okrętowej, Instytut Elektrotechniki o/Gdańsk.

I.7. Fundusze poręczeniowe i pożyczkowe

W województwie pomorskim działa 6 funduszy poręczeniowych²¹ (szczegółowe informacje na temat wielkości kapitału, oraz wartości i liczbie udzielonych poręczeń zawiera tabela 2 z załącznika 2), których kapitał wynosił 19,8 mln zł. co stanowiło 12,2 % kapitału wszystkich funduszy poręczeniowych w Polsce. Pod względem wielkości kapitału dominuje Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. którego kapitał wyniósł blisko 14,2 mln zł. Pozostałe fundusze dysponują zdecydowanie mniejszymi kapitałami (następny w kolejności Fundusz Poręczeń Wzajemnych przy Regionalnym Towarzystwie Inwestycyjnym z Dzierzgonia dysponuje kwotą nieco ponad 3 mln zł., natomiast najmniejszy z nich – Fundusz Poręczeń Kredytowych przy Słupskim Stowarzyszeniu Inicjatyw Gospodarczych i Przedsiębiorczości dysponuje kapitałem w wysokości jedynie niecałych 200 tys. zł. (patrz wykres 1).

Wykres 2. Kapitał funduszy poręczeniowych w woj. pomorskim

Źródło: Rutkowski G., Gajewski M., Raport o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce. Stan na dzień 30 czerwca 2004 roku. Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych. Biuro Ekspertyz Finansowych, Marketingu i Consultingu UNICONSLT S.C., Warszawa 2004.

W województwie pomorskim działa pięć funduszy pożyczkowych, których łączny kapitał wynosi 12,1 mln zł²² (szczegółowe informacje na temat wielkości kapitału, oraz wartości i

²¹ Rutkowski G., Gajewski M., Raport o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce. Stan na dzień 30 czerwca 2004 roku. Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych. Biuro Ekspertyz Finansowych, Marketingu i Consultingu UNICONSLT S.C., Warszawa 2004.

²² Dane na podstawie: Raport o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce. Op. cit. - Stan na dzień 30 czerwca 2004 roku. W dniu 4 listopada 2004 roku powołany został również nowy fundusz – Pomorski Fundusz

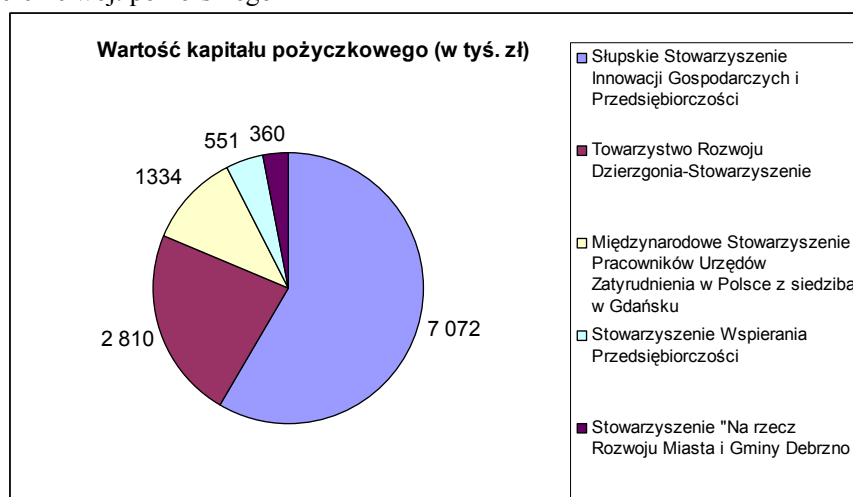

liczbie udzielonych pożyczek zawiera tabela 3 z załącznika 2). Łączna wielkość kapitału pożyczkowego funduszy zlokalizowanych na obszarze woj. pomorskiego stanowi jedynie 2,7 % łącznego kapitału pożyczkowego wszystkich funduszy działających w Polsce (patrz załącznik 2 tabela 1). Sytuację tę w niewielkim stopniu zmienia powołany niedawno Pomorski Fundusz Pożyczkowy z kapitałem 4,3 mln zł. może dać bardziej obrazowe dane – tj. odnośnie wielkości dostępnych kapitałów w „najlepszych” regionach pod tym względem Niska łączna wartość kapitału funduszy pożyczkowych w woj. pomorskim jest wynikiem tego iż większość z nich to fundusze bardzo małe. Jedynie największy z nich działający przy Słupskim Stowarzyszeniu Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości posiada kapitał w wysokości ponad 7 mln zł. Pozostałe fundusze są zdecydowanie mniejsze. Drugi w kolejności posiada kapitał w wysokości 2,8 mln zł, trzeci 1,3 mln. zł, a pozostałe dwa znacznie poniżej 1 mln. zł.

Pożyczkowy, którego kapitał zakładowy wyniesie łącznie 4 316 tys. zł. i będzie to drugi pod względem kapitału fundusz pożyczkowy w regionie.

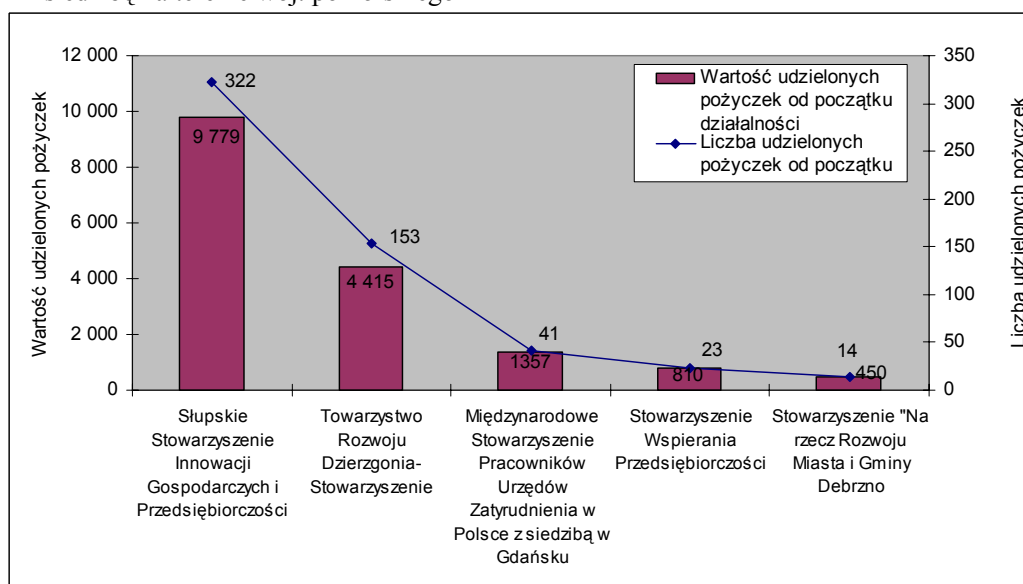

Wykres 3. Wartość kapitału pożyczkowego funduszy pożyczkowych posiadających siedzibę na terenie woj. pomorskiego

Źródło: Fundusze Pożyczkowe w Polsce, wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2004, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Raport nr 2, Szczecin 2004.

Wykres 4. Wartość i liczba udzielonych pożyczek przez fundusze pożyczkowe posiadające siedzibę na terenie woj. pomorskiego

Źródło: Fundusze Pożyczkowe w Polsce, wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2004, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Raport nr 2, Szczecin 2004.

Z badań przeprowadzonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego wynika, iż 24 % przedsiębiorstw twierdzi, iż poręczenia kredytów były korzystne dla ich

przedsiębiorstwa, a kolejne 28 % twierdzi iż ewentualne poręczenia byłyby dla nich korzystne²³. Problem dostępu do kapitału wciąż jest jednym z podstawowych problemów ograniczających rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Istniejące w regionie fundusze są niewystarczające (zbyt słabe kapitałowo), a poza tym przedsiębiorstwa z różnych obszarów woj. pomorskiego mają różny do nich dostęp.

Należy wskazać iż poza funduszami pożyczkowymi i poręczeniowymi mającymi swe siedziby na terenie województwa pomorskiego swe usługi w tym zakresie w regionie pomorskim świadczą również instytucje działające na terenie całego kraju bądź kilku województw. Przykładem tego typu instytucji jest Fundusz Mikro świadczący usługi w zakresie udzielania mikropożyczek i posiadający swe oddziały w Gdańsku i Słupsku, a także Polska Fundacja Przedsiębiorczości (z siedzibą w Szczecinie), która oferuje pomoc finansową (w formie pożyczek, kredytów oraz poręczeń) i doradczo-szkoleniową i współpracuje w tym zakresie m.in. z inkubatorami przedsiębiorczości w Malborku i Debrznie a także Słupskim Stowarzyszeniem Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości.

²³ Wsparcie przedsiębiorczości w warunkach konkurencyjności Pomorza, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Gdańsk 2004.

II. Rozmieszczenie geograficzne komercyjnych podmiotów świadczących usługi na rzecz podmiotów gospodarczych²⁴

Jak pokazują badania prowadzone m.in. w Unii Europejskiej²⁵ kluczowe dla poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw ma występowanie podmiotów gospodarczych działających w branżach świadczących usługi okołobiznesowe dla przedsiębiorstw. Tabela 4 z załącznika nr 2 przedstawia liczbę podmiotów świadczących tego typu usługi w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego zaś mapy 4 i 5 ich rozmieszczenie przestrzenne.

Działalność gospodarcza w województwie pomorskim jest silnie skoncentrowana. Po pierwsze koncentruje się ona w Trójmieście oraz w mniejszym stopniu w Słupsku. Po drugie na pozostałych obszarach przedsiębiorczość koncentruje się również wokół miast – głównie powiatowych, które są lokalnymi centrami gospodarczymi. Gminy wiejskie oraz wiejsko-miejskie charakteryzują się nie tylko niższą liczbą podmiotów na mieszkańca, ale również przeciętna firma jest słabsza ekonomicznie. W gminach wiejskich praktycznie nie ma firm dużych (pow. 250 zatrudnionych), a firmy średnie występują sporadycznie. Obrazuje to liczba pracujących przypadająca na jeden podmiot – w gminach miejskich wynosi 3,4 pracującego na przedsiębiorstwo, natomiast w gminach wiejskich i wiejsko-miejskich jedynie 2,5 pracownika na firmę. Najwyższe wskaźniki liczby przedsiębiorstw (bez ZOF) na 1000 mieszkańców występują w miastach Sopot, Gdańsk, Gdynia, oraz Słupsk. Natomiast, gdy uwzględnimy również zakłady osób fizycznych to oprócz dużych miast wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości charakteryzują się również obszary nadmorskie ze względu na dużą liczbę mikro podmiotów (głównie ZOF) działających w branży turystycznej. Potwierdzenie takiego stanu rzeczy pokazuje również analiza liczby podmiotów

²⁴ Analiza dotyczy podmiotów komercyjnych świadczących usługi: 1) finansowe, do których zaliczono podmioty sekcji J – pośrednictwo finansowe (w skład tej sekcji wchodzi następujące rodzaje usług: pośrednictwo finansowe, ubezpieczenia, oraz działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym oraz ubezpieczeniami) wg Polskiej Klasyfikacji Działalności; 2) usługi niefinansowe do których zaliczono podmioty należące do działu 74 – pozostałe usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (do tych usług zalicza się: działalność prawniczą, rachunkowo-księgową, doradztwo, zarządzanie holdingami; działalność w zakresie architektury, inżynierii; badania i analizy techniczne; reklamę; rekrutację pracowników i pozyskiwanie personelu; działalność dochodzeniowo-detektywistyczną i ochroniarską; sprzątanie i czyszczenie obiektów; pozostałą działalność komercyjną).

²⁵ Business-related Services: a key driver of European competitiveness. An enhanced economic analysis, European Commission, Brussels 2004.

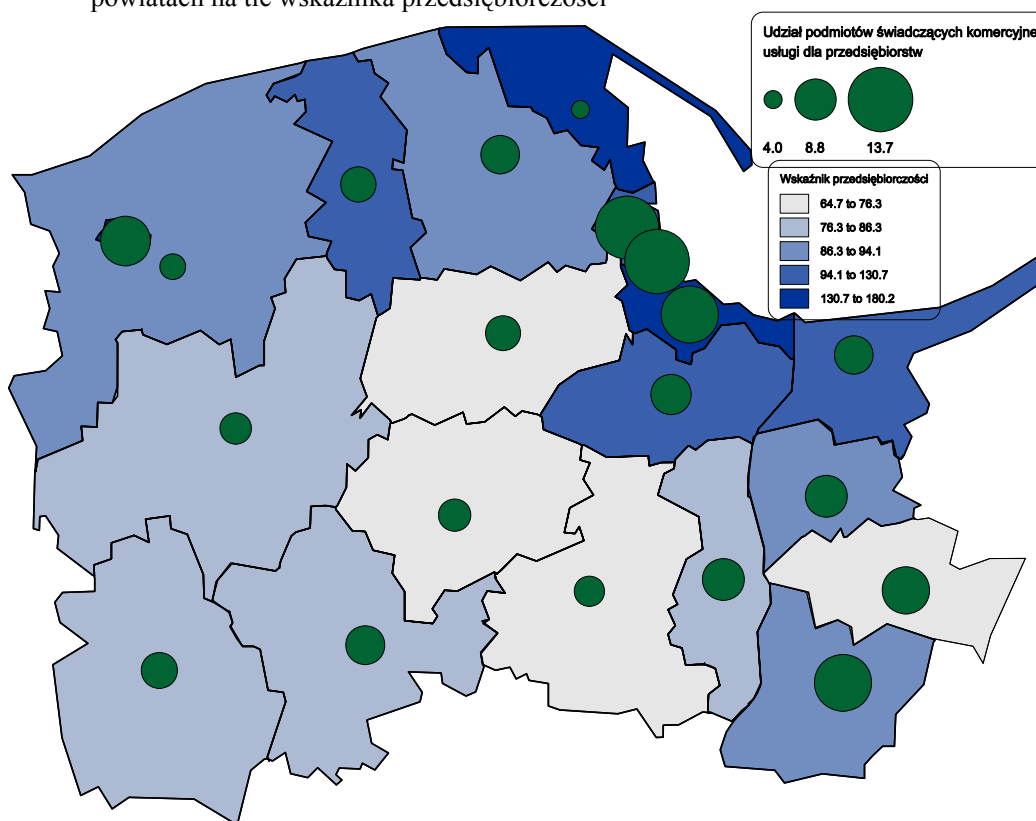
gospodarczych na mieszkańca w układzie gmin – miasta i obszary do nich przyległe na ogół cechują się wyższym wskaźnikiem liczby podmiotów na mieszkańca²⁶.

Liczba podmiotów gospodarczych świadczących różnego rodzaju usługi dla przedsiębiorstw (zarówno finansowe oraz niefinansowe) jest silnie skorelowana z koncentracją przedsiębiorczości w ogóle na określonym obszarze. Największe miasta regionu tj. Gdańsk, Gdynia, Słupsk oraz Sopot charakteryzują się zarówno wysokim wskaźnikiem liczby firm na 1000 mieszkańców jak i wysokim udziałem podmiotów komercyjnych świadczących usługi dla przedsiębiorstw. Dotyczy to zarówno usług niefinansowych (patrz mapa 4) jak również chociaż w nieco mniejszym stopniu usług finansowych²⁷ (patrz mapa 5). Z kolei większość pozostałych powiatów cechuje się niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości oraz udziałem podmiotów świadczących usługi dla przedsiębiorstw (patrz wykres 5).

²⁶ Więcej informacji na temat potencjału gospodarczego, struktury gospodarczej oraz rozmieszczenia przestrzennego działalności gospodarczej województwa pomorskiego można znaleźć w opracowaniu Szultka S., Tamowicz P. Mapa Przedsiębiorczości Województwa Pomorskiego, IBnGR Gdańsk 2003.

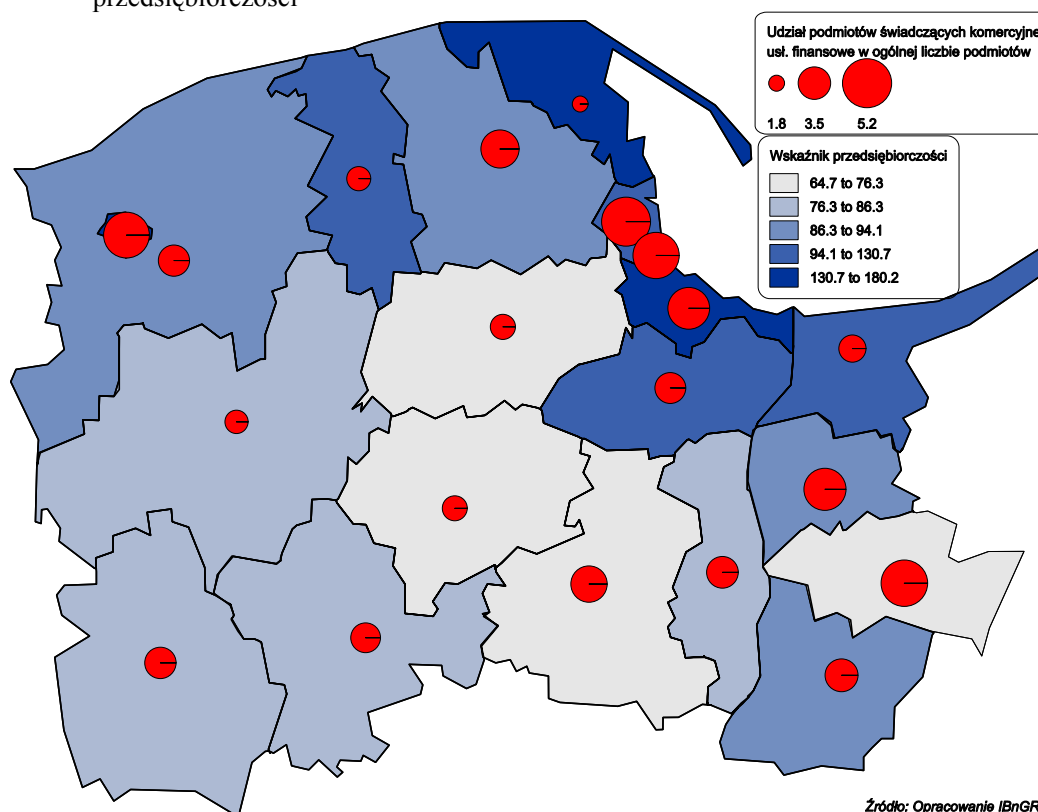
²⁷ Należy również zaznaczyć, iż skala koncentracji usług komercyjnych dla przedsiębiorstw jest jeszcze większa gdy weźmie się pod uwagę wielkość tych podmiotów. Przedsiębiorstwa zlokalizowane w aglomeracjach miejskich są zazwyczaj większe (czasami znacznie większe) od tych mających siedzibę w mniejszych miastach. Dotyczy to w większym stopniu usług finansowych.

Mapa 4. Udział podmiotów świadczących komercyjne usługi niefinansowe dla przedsiębiorstw w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach na tle wskaźnika przedsiębiorczości

Źródło: Opracowanie IBnGR na podstawie danych GUS.

Mapa 5. Udział podmiotów świadczących komercyjne usługi finansowe w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach na tle wskaźnika przedsiębiorczości

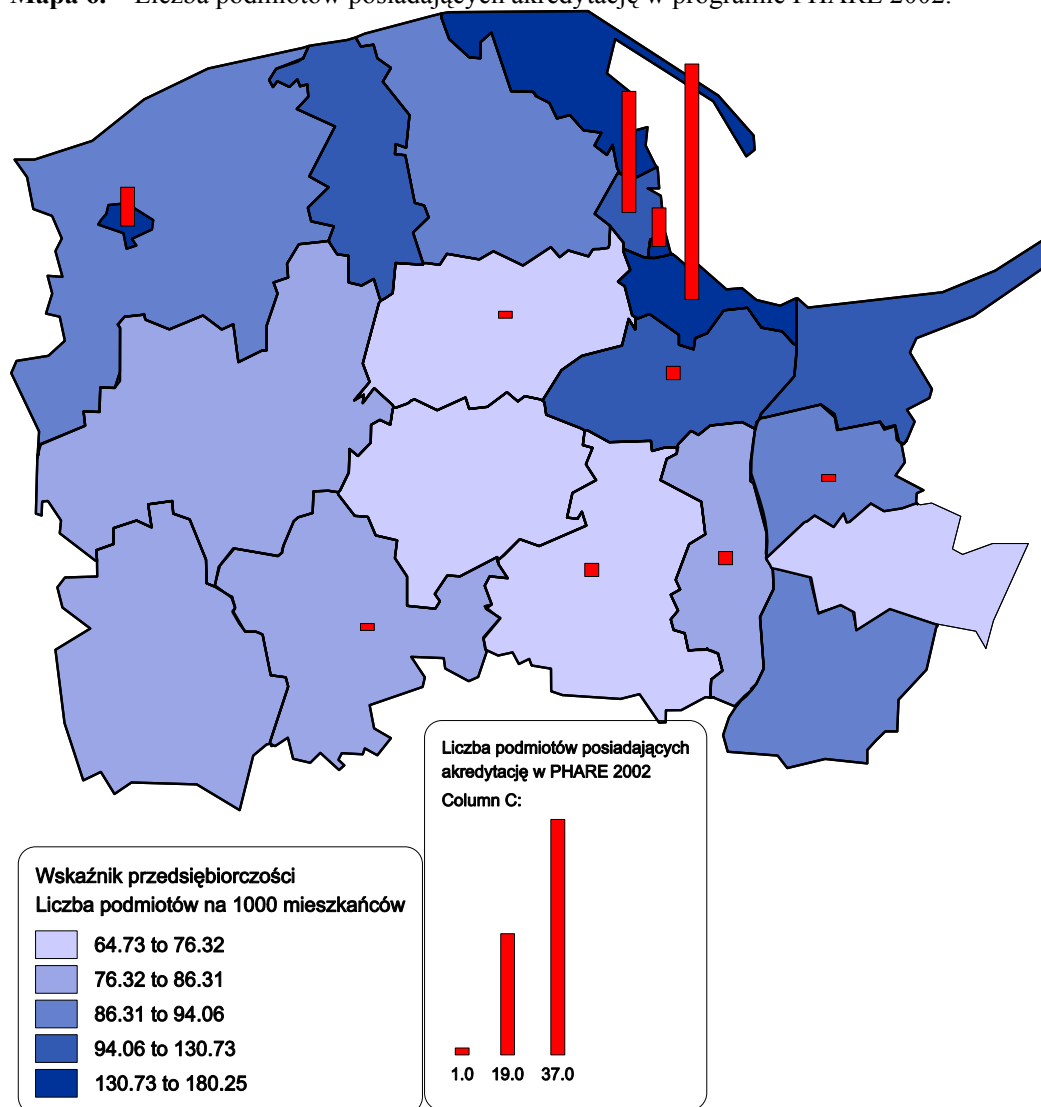

Źródło: Opracowanie IBnGR na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IBnGR

Podobna sytuacja występuje w przypadku podmiotów akredytowanych do świadczenia usług w programach PHARE 2002. Na 78 akredytowanych usługodawców z województwa pomorskiego 37 ma siedzibę w Gdańsku, 19 w Gdyni a po 6 w Słupsku i Sopocie. Jedynie nieliczne zlokalizowane są w takich powiatach jak gdański, starogardzki, tczewski (po 2 podmioty) oraz chojnicki, kartuski, malborski, wejherowski (po 1 instytucji).

Mapa 6. Liczba podmiotów posiadających akredytację w programie PHARE 2002.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.parp.gov.pl.

Podmioty komercyjne wspierające MSP ze środków publicznych

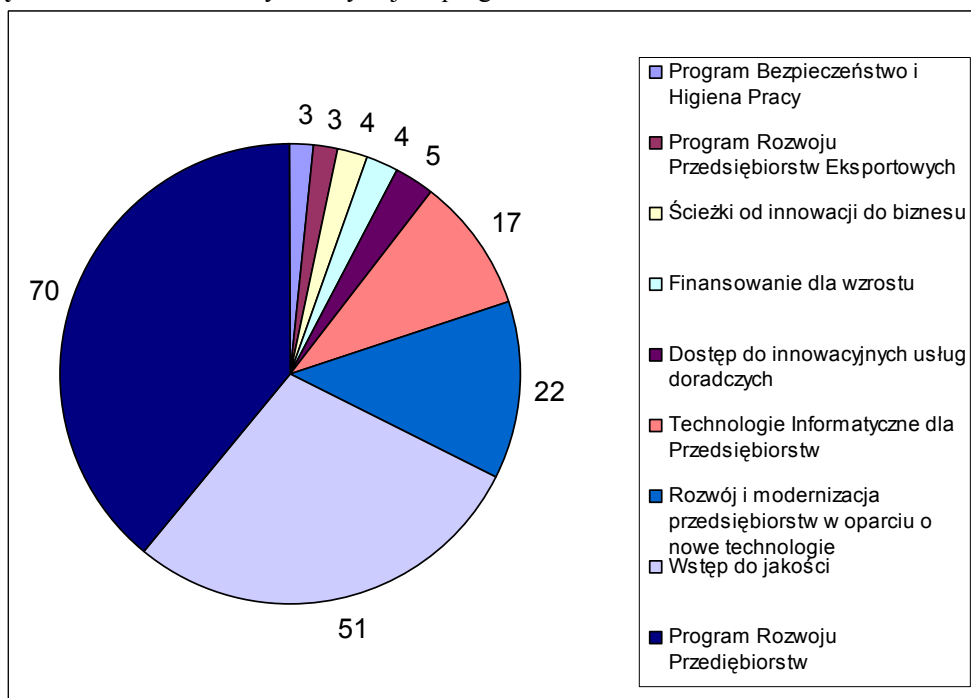

W programach PHARE 2002²⁸ w województwie pomorskim akredytowanych usługodawców było łącznie 78, przy czym niektóre podmioty posiadały akredytację w kilku działaniach. Zdecydowana większość podmiotów to podmioty stricte komercyjne (spośród ośrodków KSU jedynie Pomorska Izba Rzemieśnicza MSP posiadała akredytację w programie „Wstęp do jakości” oraz Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne z Dzierzgonia posiadało akredytację do programu „Program Rozwoju Przedsiębiorstw” oraz „Wstęp do jakości”). Zdecydowana większość akredytacji posiadana przez podmioty posiadające siedzibę na terenie województwa pomorskiego dotyczyła usług w programie „Program rozwoju Przedsiębiorstw” (70 akredytacji) oraz „Wstęp do jakości” (51 akredytacji). Z kolei w ramach programów nakierowanych na wspieranie procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach („Ścieżki od innowacji do biznesu” oraz „Dostęp do innowacyjnych usług doradczych”) było zdecydowanie mniej akredytacji – odpowiednio 4 i 5. Trudno jednoznacznie stwierdzić czy jest to wynikiem niedorozwoju tego rodzaju usług w regionie pomorskim czy też nieatrakcyjnością programu dla podmiotów specjalizujących się w tego rodzaju usługach.

²⁸ W ramach PHARE 2002 dwa programy są ogólnokrajowe, dostępne dla przedsiębiorców ze wszystkich województw, tj.:

A) Sektorowy Program Małe i Średnie Przedsiębiorstwa i Innowacyjność, który obejmował 5 programów doradczych: 1) Rozwój i modernizacja przedsiębiorstw w oparciu o nowe technologie; 2) Wstęp do Jakości; 3) Ścieżka od innowacji do biznesu; 4) Finansowanie rozwoju przedsiębiorstw; 5) Dostęp do usług innowacyjnych. B) Program Bezpieczeństwo i higiena pracy w sektorze MSP.

Trzeci program obejmował jedynie wybrane województwa (w tym pomorskie) i nosi nazwę Regionalny program Wsparcia Małych i Średnich Przedsiębiorstw - Przedsiębiorczość w Polsce. Obejmował on 3 programy: 1) Program Rozwoju Przedsiębiorstw; 2) Program Rozwoju Przedsiębiorstw Eksportowych; 3) Technologie Informatyczne dla przedsiębiorstw; 4) Fundusz Dotacji Inwestycyjnych; Szczegółowe informacje o programie przedstawione zostały w załączniku nr 3.

Wykres 5. Struktura liczby akredytacji w programach PHARE 2002

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.parp.gov.pl

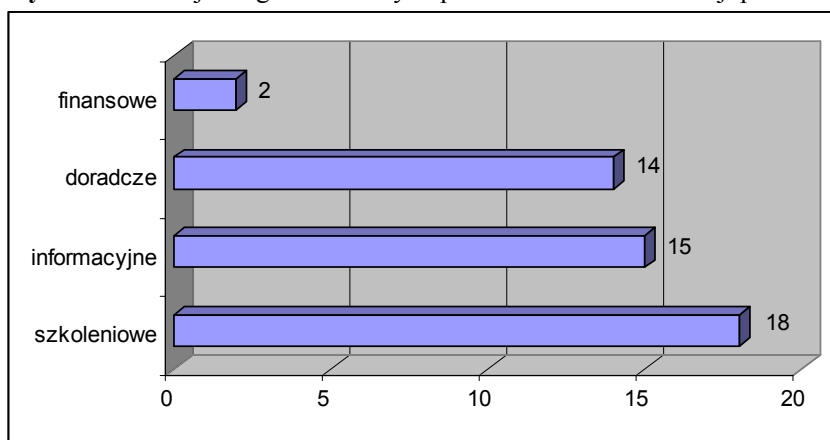

III. Charakterystyka usług IOB w województwie pomorskim

Pewnym przybliżeniem obrazu usług świadczonych przez ośrodki wspierające przedsiębiorczość i MSP są dane na temat usług ośrodków KSU w regionie Pomorskim.

Wśród rodzajów oferowanych przez ośrodki KSU działające w województwie pomorskim usług dominują usługi szkoleniowe. Prowadzi je aż 18 z działających 19 ośrodków KSU²⁹. W dalszej kolejności znajdują się usługi informacyjne – świadczone przez 15 ośrodków KSU oraz usługi doradcze, które oferuje 13 ośrodków. Z kolei usługi finansowe są świadczone jedynie przez dwa podmioty akredytowane w KSU³⁰. Należy wskazać, iż od jakiegoś czasu PARP przygotowuje się do wdrożenia Krajowej Sieci Innowacji, która miałaby skupiać podmioty realizujące bardziej zaawansowane usługi proinnowacyjne dla przedsiębiorstw. Do tej pory sieć jednak nie funkcjonuje a jej start jest przewidziany na początek 2005 roku.

Wykres 6. Rodzaj usług świadczonych przez ośrodki KSU w woj. pomorskim

Źródło: Opracowanie własne.

Ośrodki KSU z regionu pomorskiego w 2003 roku obsłużyły 16 971 klientów³¹ z czego 28% stanowiły małe i średnie przedsiębiorstwa, 34 % osoby rozpoczynające działalność gospodarczą a w przypadku pozostałych 38 % –inne podmioty (osoby bezrobotne, jednostki administracji publicznej i sektora samorządowego, duże przedsiębiorstwa, inne)³². Przeciętnie w regionie pomorskim na jeden ośrodek KSU przypadało 292 obsłużone firmy z sektora MSP oraz 366 osób rozpoczynających działalność gospodarczą. W wyniku

²⁹ Jedynym ośrodkiem KSU z województwa pomorskiego, który nie prowadzi tego rodzaju usług jest Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne S.A. w Dzierzgoniu.

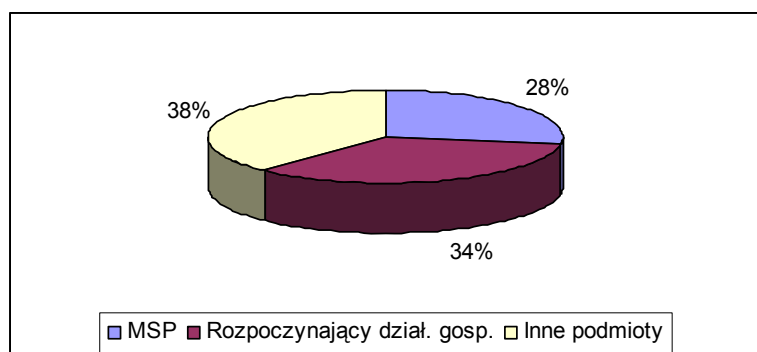
³⁰ Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne S.A. w Dzierzgoniu oraz Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości.

³¹ Informacje o liczbie klientów oraz o zrealizowanych przez podmioty KSU usługach w roku 2003 opracowano na podstawie materiałów uzyskanych z PARP.

³² Warto zaznaczyć iż w większości pozostałych województw zazwyczaj większy był udział klientów z sektora MSP – dla całego kraju MSP stanowili aż 54 % wszystkich klientów ośrodków KSU, a osoby rozpoczynające działalność gospodarczą jedynie 19 %.

działalności KSU obsługowanych zostało 42 na 1000 aktywnych MSP mających siedzibę na terenie województwa pomorskiego.

Wykres 7. Rozkład liczby klientów obsługiwanych przez ośrodki KSU w woj. pomorskim w 2003 roku.

Źródło: Opracowane na podstawie danych PARP.

Wyniki innego badania³³ prowadzonego w pierwszym kwartale 2003 roku, które wskazują, iż w okresie ostatnich 5 lat 15% małych przedsiębiorstw (zatrudniających do 49 pracowników) i samozatrudnionych skorzystało z usług wspierających. Z tej grupy 17 % klientów ośrodków wspierających MSP korzystało z tych usług wielokrotnie. Zgodnie z rozmowami prowadzonymi w ramach naszego badania, populacja przedsiębiorstw wielokrotnie korzystających z różnych usług oferowanych przez ośrodki wsparcia sięga nawet ok. 30 % wszystkich klientów. Sytuacja taka może wskazywać na dobrą jakość³⁴ usług oferowanych przez te podmioty (w przeciwnym wypadku klienci nie wracaliby do usługodawcy). Z drugiej jednak strony, populacja przedsiębiorstw w ogóle nie korzystających z tego rodzaju usług jest również znacząca. Jak wskazują wyniki cytowanego badania, w okresie ostatnich pięciu lat poprzedzających badanie aż 85 % przedsiębiorstw nie skorzystało z tego rodzaju usług, w tym 61 % nie widziało takiej potrzeby, 23 % nie miało odpowiedniej informacji, a 11 % nie znalazło odpowiedniej usługi.

Wydaje się oczywiste, że nie wszystkie przedsiębiorstwa będą korzystać z publicznie wspieranych usług dla przedsiębiorstw. Badanie wskazuje iż istnieje potencjał w zakresie lepszego dotarcia z informacją oraz dostosowania zakresu świadczonych usług. Ośrodki wspierające przedsiębiorczość powinny swą ofertę adresować do tej części przedsiębiorstw,

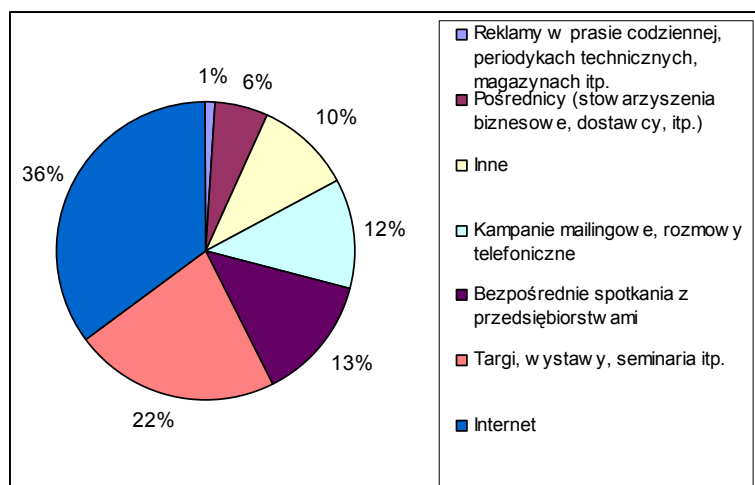
³³ Źródło: Grabowski M. Piasecki B., Rogut A., Sybilska A., Usługi wspierające mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i samozatrudnionych – raport pomorski, Warszawa, 2003.

³⁴ Potwierdzają to również wyniki wspomnianego badania gdzie 89% firm korzystających z usług wsparcia było zadowolonych z usługi, którą otrzymali.

która nie skorzystała z ich usług z powodu braku informacji oraz do tych, którzy nie znaleźli odpowiedniej dla siebie usługi. Kluczowa w tym zakresie wydaje się poprawa informacji o dostępnej ofercie usług wspierających, tym bardziej, iż do tej pory ośrodki wspierania MSP nie prowadziły szerszej promocji koncentrując się głównie na prezentowaniu swojej oferty w Internecie oraz na targach, wystawach i seminariach (patrz wykres 8).

Wykres 8. Kanały informacyjno-promocyjne stosowane przez usługodawców

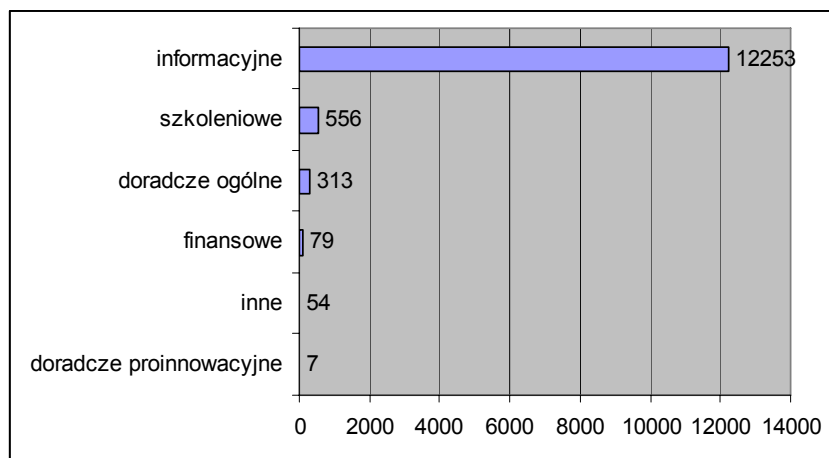

Źródło: Grabowski M. Piasecki B., Rogut A., Sybilska A., *Usługi wspierające mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i samozatrudnionych – raport pomorski, Warszawa, 2003.*

Analiza struktury usług w podziale na informacyjne, doradcze, szkoleniowe i finansowe pokazuje, iż w woj. pomorskim dominują usługi informacyjne, które stanowią aż 92,4 % wszystkich usług zrealizowanych w badanym okresie przez ośrodki KSU. W dalszej kolejności znalazły się usługi szkoleniowe (4,2 %), doradcze ogólne (2,4 %) oraz finansowe (0,4 %). Znikomy udział stanowiły usługi doradcze – proinnowacyjne, których zrealizowano w 2003 roku jedynie 7.

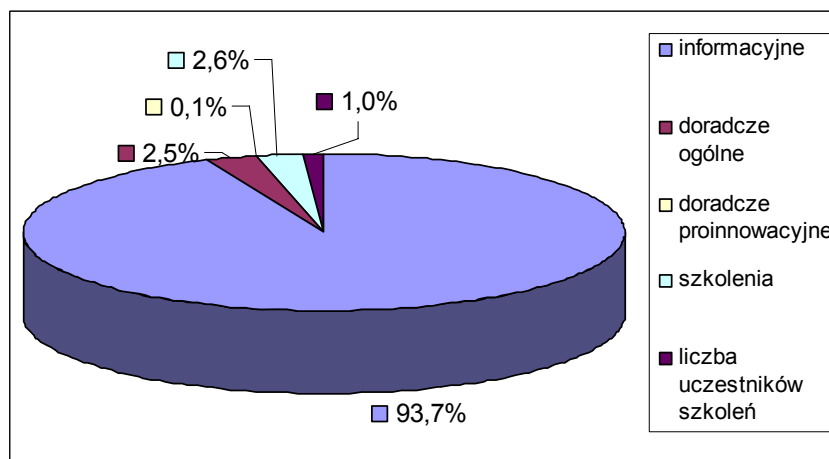
Wykres 9. Struktura usług zrealizowanych przez ośrodki KSU w woj. pomorskim w roku 2003

Źródło: Opracowane na podstawie danych PARP.

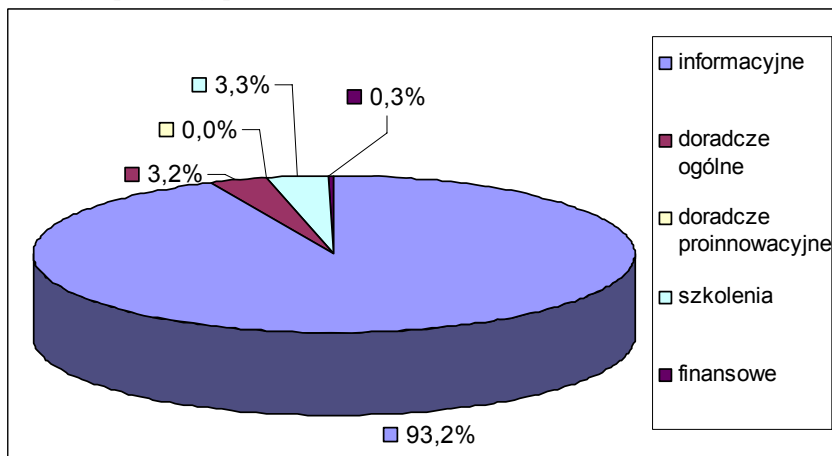
Podobnie pod względem rodzaju świadczonych usług przedstawia się struktura w przypadku usług realizowanych dla MSP i usług świadczonych na rzecz osób rozpoczynających działalność gospodarczą. W obu grupach dominowały usługi informacyjne, które stanowiły 93,7 % wszystkich usług zrealizowanych dla MSP oraz 93,2 % usług zrealizowanych dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. W przypadku MSP relatywnie mniejsze było znaczenie usług doradczych ogólnych oraz szkoleniowych a większe usług finansowych (patrz wykresy 10 oraz 11).

Wykres 10. Struktura usług zrealizowanych przez ośrodki KSU dla MSP w woj. pomorskim w roku 2003.

Źródło: Opracowane na podstawie danych PARP.

Wykres 11. Struktura usług zrealizowanych przez ośrodki KSU dla osób rozpoczynających działalność gosp. w woj. pomorskim w roku 2003

Źródło: Opracowane na podstawie danych PARP.

Podsumowując można stwierdzić, iż wśród usług oferowanych przez ośrodki KSU dominują usługi proste, niespecjalistyczne. Sytuację tę potwierdzili również nasi rozmówcy. Zgodnie z tą opinią usługi bardziej zaawansowane świadczone są przez podmioty komercyjne (i na zasadach komercyjnych). Analiza informacji o ofercie pozostałych ośrodków wspierających przedsiębiorczość (patrz załącznik 2 tabela 4) pozwala stwierdzić, iż twierdzenie to jest prawdziwe również w odniesieniu do nich. Jedynie nieliczne podmioty jak np. Centrum Transferu Technologii w Gdańsku prowadzi na szerszą skalę bardziej zaawansowane usługi proinnowacyjne.

IV. Popyt na usługi wspierające MSP

Jak wynika z badań przeprowadzonych na zlecenie PARP w ramach projektu „Usługi wspierające mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i samozatrudnionych”³⁵ największe zapotrzebowanie ze strony przedsiębiorstw³⁶ dotyczy usług finansowych, profesjonalnych (specjalistycznych) usług informacyjnych oraz w mniejszym stopniu usług doradczych. Mniejsze zapotrzebowanie przedsiębiorstwa zgłaszały na pozostałe rodzaje usług tj. udostępnianie wyposażenia, ogólne punkty informacyjne oraz szkolenia. Sytuacja taka może wynikać z zaspokojenia tego rodzaju usług lub braku użyteczności usług w oczach przedsiębiorców.

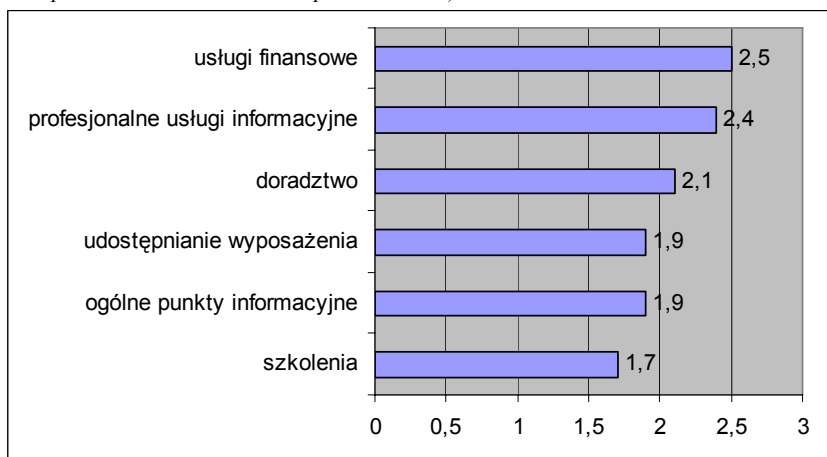
Zakres tematyczny usług, które są najbardziej oczekiwane przez przedsiębiorców z regionu pomorskiego to zagadnienia finansowe oraz kwestie prawne. Stosunkowo duże zapotrzebowanie na usługi finansowe może być pochodną słabego dostępu do tego rodzaju usług (vide mała kapitalizacja funduszy), , jak również wciąż stosunkowo trudnych do spełnienia wymagań przy ubieganiu się o kredyt – MSP są trudnym partnerem dla banków, a oferta funduszy poręczeniowych i pożyczkowych jest nadal zbyt mała. Brakuje także funduszy typu *seed capital* (finansujących przedsięwzięcia we wczesnej fazie rozwoju) oraz *venture capital*. Podobna sytuacja występuje w przypadku usług prawnych – ośrodki wspierające przedsiębiorczość oferują zazwyczaj proste porady prawne, ale nie oferują usług w zakresie zaawansowanych i specjalistycznych analiz prawnych. Niski wskaźnik zapotrzebowania na usługi w zakresie innowacji może świadczyć, iż przedsiębiorstwa pomorskie wciąż nie mają wystarczającego potencjału finansowego aby wdrażać procesy innowacyjne (wysokie zapotrzebowanie na usługi finansowe zdaje się potwierdzać te tezę).

³⁵ Źródło: Grabowski M., Piasecki B., Rogut A., Sybilska A., *Usługi wspierające mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i samozatrudnionych – raport pomorski, Warszawa, 2003.*

³⁶ Badanie dotyczyło przedsiębiorstw małych, zatrudniających do 49 pracowników.

Wykres 12. Zapotrzebowanie przedsiębiorstw na poszczególne rodzaje usług w woj. pomorskim

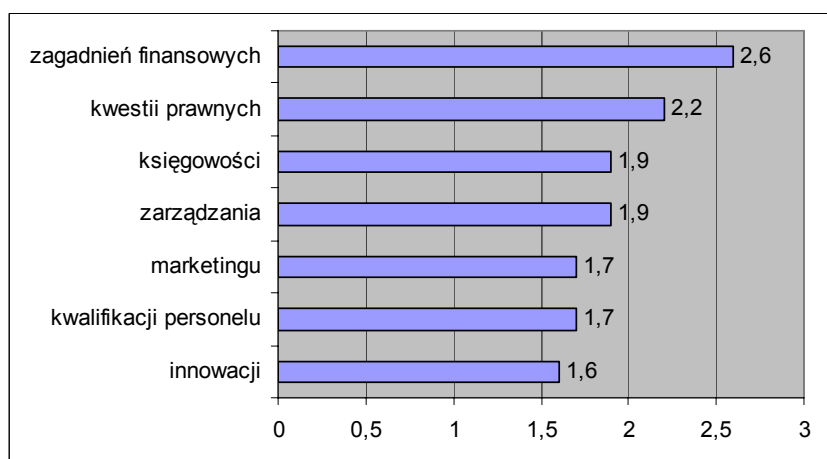
(ocena wskazana na wykresie jest średnią ważoną odpowiedzi w skali od 1 do 4, przy czym 1 oznacza brak zapotrzebowania a 4 – duże zapotrzebowanie)

Źródło: Grabowski M. Piasecki B., Rogut A., Sybilska A., Usługi wspierające mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i samozatrudnionych – raport pomorski, Warszawa, 2003.

Wykres 13. Zapotrzebowanie na usługi zgłaszane przez małe przedsiębiorstwa z regionu pomorskiego

(ocena wskazana na wykresie jest średnią ważoną odpowiedzi w skali od 1 do 4, przy czym 1 oznacza brak zapotrzebowania a 4 – duże zapotrzebowanie)

Źródło: Grabowski M. Piasecki B., Rogut A., Sybilska A., Usługi wspierające mikroprzedsiębiorstwa, małe przedsiębiorstwa i samozatrudnionych – raport pomorski, Warszawa, 2003.

Spis map

Mapa 1.	Liczba podmiotów wspierających przedsiębiorczość na tle wskaźnika przedsiębiorczości w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego	11
Mapa 2.	Liczba i rodzaje usług podmiotów akredytowanych w KSU na tle wskaźnika przedsiębiorczości w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego	12
Mapa 3.	Podmioty wspierające przedsiębiorczość w układzie funkcjonalnym na tle wskaźnika przedsiębiorczości w poszczególnych powiatach	19
Mapa 4.	Udział podmiotów świadczących komercyjne usługi niefinansowe dla przedsiębiorstw w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach na tle wskaźnika przedsiębiorczości	26
Mapa 5.	Udział podmiotów świadczących komercyjne usługi finansowe w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach na tle wskaźnika przedsiębiorczości	27
Mapa 6.	Liczba podmiotów posiadających akredytację w programie PHARE 2002.	28
Mapa 7.	Liczba podmiotów wspierających przedsiębiorczość na tle zmian liczby pracujących w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego	52
Mapa 8.	Liczba IOB na tle przyrostu podmiotów sektora prywatnego zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 1999-2003 w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego	53

Spis wykresów

Wykres 1.	Podmioty wspierające przedsiębiorczość w woj. pomorskim pod względem formy prawnej	9
Wykres 2.	Kapitał funduszy poręczeniowych w woj. pomorskim	20
Wykres 3.	Wartość kapitału pożyczkowego funduszy pożyczkowych posiadających siedzibę na terenie woj. pomorskiego	22
Wykres 4.	Wartość i liczba udzielonych pożyczek przez fundusze pożyczkowe posiadające siedzibę na terenie woj. pomorskiego.....	22
Wykres 5.	Struktura liczby akredytacji w programach PHARE 2002	30
Wykres 6.	Rodzaj usług świadczonych przez ośrodki KSU w woj. pomorskim	31
Wykres 7.	Rozkład liczby klientów obsługiwanych przez ośrodki KSU w woj. pomorskim w 2003 roku.....	32
Wykres 8.	Kanały informacyjno-promocyjne stosowane przez usługodawców	33
Wykres 9.	Struktura usług zrealizowanych przez ośrodki KSU w woj. pomorskim w roku 2003	34
Wykres 10.	Struktura usług zrealizowanych przez ośrodki KSU dla MSP w woj. pomorskim w roku 2003.	34
Wykres 11.	Struktura usług zrealizowanych przez ośrodki KSU dla osób rozpoczynających działalność gosp. w woj. pomorskim w roku 2003	35
Wykres 12.	Zapotrzebowanie przedsiębiorstw na poszczególne rodzaje usług w woj. pomorskim.....	37
	<i>(ocena wskazana na wykresie jest średnią ważoną odpowiedzi w skali od 1 do 4, przy czym 1 oznacza brak zapotrzebowania a 4 – duże zapotrzebowanie).....</i>	37
Wykres 13.	Zapotrzebowanie na usługi zgłaszane przez małe przedsiębiorstwa z regionu pomorskiego	37
	<i>(ocena wskazana na wykresie jest średnią ważoną odpowiedzi w skali od 1 do 4, przy czym 1 oznacza brak zapotrzebowania a 4 – duże zapotrzebowanie).....</i>	37

Słowniczek wybranych pojęć

Centra transferu technologii (CTT) są to ośrodki, których zadaniem jest pośredniczenie w transferze technologii pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorstwami (ale również pomiędzy samymi przedsiębiorstwami) – zarówno w formie skodyfikowanej (patenty, licencje), jak i ukrytej (doradztwo, szkolenia). Mogą one funkcjonować w ramach uczelni lub jako samodzielne podmioty. W tym pierwszym przypadku pełnią one często rolę „agenta” oferującego dorobek uczelni i jej pracowników, jak również organizującego kontakty z przemysłem w celu zapewnienia dopływu zleceń badawczych itp. Samodzielne centra zapewniają z kolei koncentrację rozproszonych informacji o dostępnych ofertach oraz wspierają firmy w procesie transferu technologii.

Euro Info Centre (EIC) to projekt Komisji Europejskiej, który został uruchomiony w 1986 roku jako jeden z kluczowych elementów polityki wspierania małych i średnich przedsiębiorstw. Celem projektu było stworzenie narzędzia do komunikacji pomiędzy Komisją Europejską a małymi i średnimi firmami oraz udzielenie pomocy przedsiębiorcom pragnącym dostosować się do szybko zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej.

Ośrodki Euro Info oferują następujące usługi:

- udzielają informacji o unijnych programach realizowanych w Polsce lub tych programach europejskich, które są dostępne dla polskich firm lub instytucji;
- przekazują informacje o rynkach Unii Europejskiej;
- pomoc w znalezieniu partnerów do współpracy gospodarczej za pośrednictwem sieci EIC oraz BRE (Bureau de Rapprochement des Entreprises) Komisji Europejskiej;
- szczegółowe informacje o podstawach prawnych oraz zasadach funkcjonowania Unii Europejskiej (w tym informacje o formalno-prawnych zasadach współpracy gospodarczej z partnerami z Unii, o normach i standardach towarowych, regulacjach prawa handlowego, etc.);
- organizują wyjazdy polskich firm na imprezy Komisji Europejskiej mające na celu ożywienie współpracy pomiędzy regionami i krajami (targi EUROPARTENARIAT, INTERPRISE, IBEX);
- udzielają odpowiedzi na zadawane za pośrednictwem sieci EIC pytania przedsiębiorców z krajów Unii Europejskiej dotyczące warunków formalno-prawnych działalności gospodarczej w Polsce i możliwości współpracy z polskimi przedsiębiorstwami i instytucjami.

Obecnie działa blisko 300 Euro Info Centres w Europie i krajach basenu Morza Śródziemnego. Euro Info to więcej niż pojedyncze ośrodki rozmieszczone w różnych krajach i regionach. Centra Euro Info ściśle ze sobą współpracują – wszystkie biura mogą komunikować ze sobą dzięki wewnętrznemu systemowi poczty elektronicznej VANS. Umożliwia on stałe połączenie między ośrodkami i szybkie przekazywanie i uzyskiwanie informacji.

W Polsce obecnie funkcjonuje 14 Euro Info Centres w Polsce – w Warszawie, Kaliszu, Szczecinie, Kielcach, Wałbrzychu, Rzeszowie, Białymstoku, Katowicach, Krakowie, Toruniu, Gdańsku, Lublinie, Łodzi oraz Opolu.

Gminne Centra Informacji (GCI) to wyspecjalizowane jednostki, które działają w całym kraju (jest ich 530). GCI to organizacje i instytucje, które ułatwiają młodym ludziom dostęp do nowoczesnych technologii. Można w nich skorzystać nieodpłatnie z komputera i Internetu poszukując ofert praktyk lub pracy. W GCI można także uzyskać informacje o ryku pracy, zasadach zakładania działalności gospodarczej i jej finansowania oraz o rynku rolnym i

programach pomocowych Unii Europejskiej. Centra mogą również organizować szkolenia zawodowe.

Inkubatory przedsiębiorczości to wyodrębnione organizacyjnie i oparte na nieruchomości ośrodki łączące ofertę lokalową z usługami wspierającymi rozwój małych firm. Główne funkcje inkubatorów obejmują wspomaganie rozwoju nowo powstałych firm oraz optymalizację warunków dla transferu technologii poprzez:

- dostarczanie odpowiedniej powierzchni na działalność gospodarczą,
- usługi wspierające biznes, np. doradztwo ekonomiczne, finansowe, prawne, patentowe, organizacyjne i technologiczne,
- pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych,
- tworzenie właściwego klimatu dla podejmowania działalności gospodarczej i realizacji przedsięwzięć innowacyjnych.

Inkubator technologiczny to wyodrębniona organizacyjnie, budżetowa i lokalowa jednostka, która zapewnia początkującym przedsiębiorcom z sektora MSP pomoc w uruchomieniu i prowadzeniu firmy oferującej produkt lub usługę powstałą w wyniku wdrożenia nowej technologii. Inkubator technologiczny oferuje przede wszystkim: - atrakcyjne cenowo warunki lokalowe przystosowane do rozwoju działalności gospodarczej opartej na wykorzystaniu technologii, - obsługę administracyjno-biurową firm w inkubatorze, - doradztwo biznesowe (kształtowanie profilu firmy, dostęp do pomocy prawnej, patentowej, pomoc w pozyskaniu zewnętrznego finansowania, dostęp do ekspertów technologicznych), - promocję firm działających w inkubatorze, - dostęp do laboratoriów i bibliotek lokalnej instytucji naukowej o profilu technicznym, - sprzyjające środowisko innych, nie konkurujących z sobą przedsiębiorców z inkubatora stojących w obliczu podobnych problemów.

Innovation Relay Centers (IRC) to europejska sieć ośrodków działająca w ramach Programu Innowacyjność / MŚP Komisji Europejskiej. Celem sieci IRC jest promocja innowacyjności i wymiany technologicznej między organizacjami w Europie. Działalność obejmuje m.in. doradztwo, konsulting oraz szkolenia. Wszystkie te działania służą zaspokojeniu potrzeb każdej organizacji oraz lokalnego przemysłu. Sieć IRC świadczy usługi firmom, zwłaszcza Małym i Średnim Przedsiębiorstwom (MŚP). Również uniwersytety i instytuty badawcze korzystają z usług IRC w zakresie transferu ich osiągnięć do przemysłu. Ośrodki IRC zostały wybrane przez Komisję Europejską na podstawie otwartego przetargu. Obecnie w 30 krajach działa ponad 200 organizacji skupionych w 68 IRC. Sieć swoim zasięgiem obejmuje poza 15 krajami Unii Europejskiej, tzw. kraje stowarzyszone takie jak: Islandia, Norwegia, Izrael, Szwajcaria, dziesięć krajów Europy Środkowej i Wschodniej: Polska, Kraje Bałtyckie, Czechy, Słowacja, Słowenia, Węgry, Rumunia i Bułgaria oraz Cypr. W Polsce działają obecnie cztery ośrodki: IRC East Poland (woj. lubelskie, podlaskie, warmińsko-mazurskie), IRC Central Poland (woj. łódzkie, mazowieckie, pomorskie, kujawsko-pomorskie), IRC South Poland (woj. małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie) i IRC West Poland (woj. dolnośląskie, lubuskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie), zrzeszające 15 organizacji.

Instytucje otoczenia biznesu (IOB) to instytucje oferujące przedsiębiorcom usługi wspierające w szerokim zakresie. Pomoc może dotyczyć zagadnień związanych z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstwa. Oferta instytucji otoczenia biznesu obejmuje udzielanie informacji, szkolenia, doradztwo, usługi B+R itp. Do instytucji otoczenia biznesu zaliczamy np. stowarzyszenia przedsiębiorców i osób działających na ich rzecz, izby

gospodarcze, samorządy przedsiębiorców, centra wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, instytucje sfery B+R, fundusze pożyczkowe, firmy prywatne świadczące usługi dla przedsiębiorstw itd.

Krajowa Sieć Innowacji (KSI) - wyodrębniona w ramach KSU sieć ośrodków świadczących usługi w zakresie transferu i komercjalizacji technologii oraz realizacji przedsięwzięć innowacyjnych w przedsiębiorstwach sektora MSP (KSI jest w trakcie tworzenia).

Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU) - jest siecią dobrowolnie współpracujących ze sobą niekomercyjnych organizacji świadczących na rzecz małych i średnich przedsiębiorców usługi doradcze, szkoleniowe, informacyjne, finansowe i proinnowacyjne. KSU powstał w październiku 1996 roku z inicjatywy Polskiej Fundacji MSP (obecnie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości), która pełni rolę koordynatora działań systemu. Obecnie w systemie działa blisko 180 organizacji. Podstawowym celem systemu jest podniesienie konkurencyjności polskich MSP poprzez dostarczenie im kompleksowej oferty wysokiej jakości usług oraz przygotowanie ich do procesu integracji z UE.

Park naukowo-technologiczny to zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o Komitecie Badań Naukowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 389 oraz z 2003 r. Nr 39, poz. 335) a przedsiębiorcami, w którym oferowane są przedsiębiorcom wykorzystującym nowoczesne technologie, usługi w zakresie doradztwa w tworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne, a także stwarzający tym przedsiębiorcom możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez korzystanie z nieruchomości i infrastruktury technicznej na zasadach umownych.

Punkty Konsultacyjne (PK) (wcześniej Punkty Konsultacyjno Doradcze - PKD) pełnią funkcję instytucji pierwszego kontaktu dla małych i średnich przedsiębiorców. Na terenie całego kraju działa ich blisko 200. Bezpłatne informacje, jakie mała lub średnia firma może uzyskać w PK, dotyczą zarówno podstawowych zagadnień związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz zarządzaniem przedsiębiorstwem, jak również dostępnych instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców.

Regionalne Instytucje Finansujące (RIF) - regionalne (wojewódzkie) instytucje zarządzające realizacją programów regionalnych skierowanych do sektora MSP i współpracujące z PARP przy realizacji programów krajowych. Regionalne Instytucje Finansujące zostały wyłonione w drodze konkursu spośród istniejących instytucji regionalnych, o udokumentowanym doświadczeniu w realizacji programów na rzecz MSP. Zadania Regionalnych Instytucji Finansujących koncentrują się na dwóch podstawowych obszarach:

- administrowaniu w imieniu PARP instrumentami wsparcia MSP w regionie,
- udzielaniu podstawowej pomocy doradczej dla przedsiębiorstw sektora MSP w ramach prowadzonego Punktu Konsultacyjno-Doradczego, jako punktu "pierwszego kontaktu".

Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce (SOOIPP) powstało jesienią 1992 roku zgodnie z ustawą o stowarzyszeniach. Wśród 150

członków są osoby indywidualne, ośrodki innowacji i przedsiębiorczości oraz inne instytucje zajmujące się promocją przedsiębiorczości i rozwojem lokalnym. Misją Stowarzyszenia jest wspieranie procesu inkubacji przedsiębiorczości poprzez zaspokajanie potrzeb tych, którzy doradzają i pomagają przedsiębiorcom w rozpoczęciu działalności gospodarczej, rozwoju przedsiębiorstw i ich przetrwaniu na rynku.

Usługi doradcze wg klasyfikacji KSU obejmują: i) specjalistyczne doradztwo w dziedzinie: marketingu, finansów, prawa, planowania i zarządzania, innowacji i transferu technologii, eksportu i jakości; ii) podstawowe doradztwo dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

Usługi finansowe wg klasyfikacji KSU obejmują: i) pomoc w poszukiwaniu finansowania zewnętrznego, informowanie o preferencyjnych kredytach, sporządzanie biznes planów; ii) udzielanie poręczeń kredytowych, stanowiących dodatkową formę zabezpieczenia kredytów (fundusze poręczeń kredytowych); iii) udzielanie pożyczek na rozpoczęcie lub rozwój działalności gospodarczej (lokalne fundusze pożyczkowe).

Usługi informacyjne wg klasyfikacji KSU obejmują: i) kojarzenie partnerów gospodarczych; ii) sprawdzanie wiarygodności partnerów handlowych - wywiadowanie gospodarcze; iii) udzielanie informacji o targach.

Usługi proinnowacyjne to działania służące rozwojowi firmy poprzez ulepszenie istniejącego lub wdrożenie nowego procesu technologicznego, produktu lub usługi. Usługa proinnowacyjna rozpoczyna się od diagnozy potencjału i potrzeb technologicznych firmy oraz możliwości i potrzeb w zakresie rozwoju produktu lub usługi. Znajdowany jest dostawca nowych rozwiązań technologicznych lub konstrukcyjnych. Następnie realizowane są działania badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe. Usługa proinnowacyjna jest realizowana na rzecz klienta według formalnej procedury przez ośrodki KSI i współpracujące instytucje sfery badawczo-rozwojowej.

Usługi szkoleniowe wg klasyfikacji KSU obejmują: i) szkolenia specjalistyczne, np. z zakresu marketingu, finansów i zarządzania; ii) szkolenia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą; iii) szkolenia branżowe - specjalistyczne szkolenia poruszające zagadnienia istotne dla firm działających w danej branży, kursy zawodowe; iv) szkolenia ogólne (m.in. komputerowe, językowe).

Załącznik nr 1 Lista instytucji wspierania przedsiębiorczości i MSP wraz z opisem ich oferty

Nazwa organizacji	Oddziały/podmioty zależne/wyodrębnione ośrodki	Forma prawna	Miejscowość	Rodzaj oferowanych usług					PK	inkubator	Członkostwo w sieciach			www
				szkoleniowe	doradcze	informacyjne	finansowe	proinnowacyjne			KSU	EuroInfo	IRC	
Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość	Stowarzyszenie prowadzi Centrum Informacji Gospodarczej, Ośrodek Doradzo Szkoleniowy oraz Centrum EuroInfo w Gdańsku, posiada również oddziały w Gdyni, Łęborku, Kartuzach, Sopocie i Starogardzie Gdańskim	stowarzyszenie	Gdańsk	1	1	1			5 ³⁷		1	1		www.swp.gda.pl
Fundacja Gospodarcza	---	fundacja	Gdynia	1	1	1			1		1			www.fungo.com.pl
Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczej i Przedsiębiorczości	---	stowarzyszenie	Słupsk	1	1	1	1		1	1	1			www.impman.pl/ssigip
Agencja Rozwoju Pomorza S.A.	---	spółka akcyjna	Gdańsk	1	1	1					1			www.arpg.gda.pl
Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Słupsku	---	spółka akcyjna	Słupsk		1	1			2 ³⁸		1			www.parr.slupsk.pl

³⁷ SWP prowadzi łącznie 5 punktów konsultacyjnych – w Gdańsku, Kartuzach, Łęborku, Sopocie oraz Starogardzie Gdańskim (we współpracy z Agencją Wspierania Przedsiębiorczości).

³⁸ PARR prowadzi punkty konsultacyjne w Ustce oraz Debrznie (we współpracy z Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno).

Pomorska Izba Przemysłowo-Handlowa	Izba posiada swe oddziały w Gdańsku, Gdyni, Tczewie, Kwidzynie, Pruszczu Gdańskim, Słupsku, Chojnicach, Bytowie, Gołdapi, w organizacji znajdują się oddziały w Starogardzie Gdańskim, Sopocie, Wejherowie i Pucku	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Gdańsk	1		1			2 ³⁹		1			www.gdansk.piph.pl
Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw	Izba zrzesza 15 cechów lokalnych, oraz 10 cechów branżowych, a także 5 spółdzielni rzemieślniczych	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Gdańsk	1		1					1			www.pomorskaizba.com.pl
Gdańska Akademia Bankowa (IBnGR)	---	fundacja	Gdańsk	1							1			www.gab.com.pl
Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości w Malborku	---	stowarzyszenie	Malbork	1	1	1	1		1	1	1			
Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne S.A. w Dzierzgoniu	---	spółka akcyjna	Dzierżgoń	1	1	1	1				1			www.rti.elblag.com.pl
Krajowa Izba Gospodarki Morskiej z siedzibą w Gdyni	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Gdynia	1	1	1					1			www.kigm.pl
Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa oddział Gdańsk	---	stowarzyszenie	Gdańsk	1	1	1					1			www.tnoik.org.pl
Rada Regionalna Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Słupsku	---	stowarzyszenie	Słupsk	1	1						1			www.not.slupsk.pl
Wojewódzkie Zrzeszenie Handlu i Usług w Gdańsku z siedzibą w Gdyni	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Gdynia	1	1	1					1			www.handel.info.pl

³⁹ Izba prowadzi dwa PK w Gdańsku oraz Kwidzynie.

Międzynarodowe Stowarzyszenie Pracowników Urzędów Zatrudnienia w Polsce - Agencja Promocji Zawodowej Kobiet	---	stowarzyszenie	Gdańsk	1	1	1										www.apzk.com.pl/
Regionalne Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości Rozwoju Lokalnego i Inicjatyw w Kwidzynie	---	stowarzyszenie	Kwidzyn			1	1									---
Polsko-Amerykańska Fundacja Doradztwa Dla Małych Przedsiębiorstw.	---	fundacja	Gdynia	1	1											www.kig.pl/part_04.html www.paaa.com.pl
Centrum Transferu Technologii w Gdańsku	---	Stowarzyszenie	Gdańsk	1		1		1								www.ctt.gda.pl
Pomorskie Centrum Technologii	---	Stowarzyszenie	Gdynia	1		1		1		1					1	www.ppnt.pl/
Inkubator Przedsiębiorczości w Kwidzynie (Urząd Miasta)	---	b.d.	Kwidzyn			1										---
Europejskie Centrum Transferu Innowacji w Tczewie	---	b.d.	Tczew			1										www.ced.tczew.com.pl/ectix.html
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	---	spółka z o.o.	Sopot			1										www.strefa.gda.pl
Izba Bawełny w Gdyni	---	stowarzyszenie	Gdynia	1												www.bawelna.org.pl
Polska Izba Odzieżowo-Tekstylna	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Gdynia			1										www.textiles.pl
Polska Izba Spedycji i Logistyki	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Gdynia	1		1										www.makro-service.com.pl/
Polsko-Rumuńska Izba Przemysłowo-Handlowa	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Gdańsk			1										---

Regionalna Izba Gospodarcza w Człuchowie	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Człuchów	1	1	1									---
Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Wejherowie	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Wejherowo	1											www.izba.tkchopin.p
Słupska Izba Przemysłowo-Handlowa	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Słupsk	1	1	1									www.siph.slupsk.pl
Izba Rzemieśnicza Pomorza Środkowego w Słupsku	Zrzesza 8 cechów (w tym 4 z terenu woj. pomorskiego) oraz 5 spółdzielni rzemieślniczych	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Słupsk	1		1					1				www.rzemioslo.slupsk.pl/
Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Miasta i Gminy Debrzno	---	stowarzyszenie	Debrzno	1		1			1 ⁴⁰		1				free.ngo.pl/stowdeb/
Pomorska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa w Gdańsku	---	samorząd gospodarczy lub zawodowy	Gdańsk	1		1									www.pom.piib.org.pl/
Agencja Wsparcia Przedsiębiorczości w Starogardzie Gdańskim	---	zakład budżetowy	Starogard Gdański		1	1			1 ⁴¹		1				www.starogardbiznes.pl
Powiatowy Ośrodek Informacji Gospodarczej w Starogardzie Gd.	---	b.d.				1									---
Towarzystwo Rozwoju Powiatu Starogardzkiego		stowarzyszenie	Starogard Gdański					1							---
Kościerski Fundusz Poręczeń Kredytowych		spółka z o.o.	Kościerzyna					1							www.kfpk.pl
Towarzystwo Rozwoju Powiatu Kwidzyńskiego		stowarzyszenie	Kwidzyn			1	1								www.trpk.org
Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych		spółka z o.o.	Gdańsk				1								www.prfpk.com.pl

⁴⁰ PK prowadzony jest we współpracy z PARR.⁴¹ We współpracy z SWP.

Towarzystwo Rozwoju Dzierzgonia		stowarzyszenie	Dzierzgoń	1	1	1	1							www.trdzierzgon.org
------------------------------------	--	----------------	-----------	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--

Załącznik nr 2 Uzupełniające tabele i mapy

Tabela 1. Ranking województw według kwoty kapitału pożyczkowego na tle liczby i wartości udzielonych pożyczek oraz średniej wartości pożyczki na 30.06.2004 r.

Województwo	Kapitał pożyczkowy		Wartość		Liczba pożyczek		Przeciętna pożyczka	Liczba funduszy
	mln zł	%	mln zł	%	sztuki	%	tys. zł	
Ogółem	455,3	100,0	1 231,9	100,0%	88 390	100,0%	13,9	72
1 śląskie	88,1	19,4%	64,6	5,2%	1 537	1,7%	42,0	9
2 opolskie	78,3	17,2%	137,9	11,2%	1 376	1,6%	100,2	2
3 mazowieckie	74,3	16,3%	595,9	48,4%	72 537	82,1%	8,2	7
4 zachodniopomorskie	56,5	12,4%	113,7	9,2%	1 632	1,8%	69,7	3
5 małopolskie	28,3	6,2%	66,2	5,4%	4 866	5,5%	13,6	5
6 łódzkie	24,4	5,4%	57,5	4,7%	1 067	1,2%	53,9	6
7 dolnośląskie	21,2	4,6%	76,8	6,2%	1 217	1,4%	63,1	5
8 warmińsko-	18,5	4,1%	22,7	1,8%	901	1,0%	25,1	9
9 świętokrzyskie	14,0	3,1%	25,4	2,1%	611	0,7%	41,6	2
10 wielkopolskie	13,9	3,0%	9,7	0,8%	665	0,8%	14,6	4
11 pomorskie	12,1	2,7%	16,8	1,4%	553	0,6%	30,4	5
12 podlaskie	7,2	1,6%	16,4	1,3%	361	0,4%	45,6	4
13 podkarpackie	6,3	1,4%	13,6	1,1%	403	0,5%	33,6	4
14 lubelskie	4,5	1,0%	6,5	0,5%	179	0,2%	36,2	2
15 kujawsko-pomorskie	4,0	0,9%	3,3	0,3%	164	0,2%	20,2	3
16 lubuskie	3,6	0,8%	4,9	0,4%	321	0,4%	15,2	2

Źródło: Fundusze Pożyczkowe w Polsce, wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2004, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Raport nr 2, Szczecin 2004.

Tabela 2. Informacja o funduszach poręczeniowych posiadających siedzibę na terenie woj. pomorskiego

L.p	Nazwa funduszu	Miasto	Kapitał	Liczba miesięcy funkcjonowania	Liczba poręczeń	Wartość poręczeń	Wartość poręczonych kredytów	Liczba aktualnych poręczeń	Wartość aktualnych poręczeń	Wartość aktualnie poręczanych kredytów
1	Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne S.A. Fundusz Poręczeń Wzajemnych	Dzierżgoń	3 070 661	89	202	6 174 178	12 998 411	73	2 067 159	4 160 865
2	Fundusz Poręczeń Kredytowych przy Słupskim Stowarzyszeniu Inicjatyw Gospodarczych i Przedsiębiorczości	Słupsk	199 477	47	24	180 637	180 637	0	0	0
3	Towarzystwo Rozwoju Powiatu Kwidzyńskiego	Kwidzyn	924 419	45	14	543 158	871 000	11	413 982	726 000
4	Towarzystwo Rozwoju Powiatu Starogardzkiego	Starogard Gd.	669 441	27	8	191 597	458 000	6	153 279	403 000
5	Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Gdańsk	14 190 000	24	98	6 298 646	14 967 529	80	5 020 646	10 777 529
6	Kościerski Fundusz Poręczeń Kredytowych	Kościerzyna	690 000	4	3	53 000	80 000	3	53 000	80 000
	Razem		19 743 998		349	13 441 216	29 555 577	173	7 708 066	16 147 394

Źródło: Rutkowski G., Gajewski M., Raport o stanie funduszy poręczeń kredytowych w Polsce. Stan na dzień 30 czerwca 2004 roku. Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych. Biuro Ekspertyz Finansowych, Marketingu i Consultingu UNICONSULT S.C. , Warszawa 2004.

Tabela 3. Informacja o funduszach pożyczkowych posiadających siedzibę na terenie woj. pomorskiego

Lp.	Nazwa Instytucji	Deklar. charakter, zasięg funduszu (L- lokalny, R- regionalny, K- krajowy)	siedziba - miejscowość	M-c/rok rozpoczęcia działalności pożyczkowej	Kapitał pożyczkowy	Wartość udzielonych pożyczek od początku działalności	Liczba udzielonych pożyczek od początku działalności	Przeciętna pożyczka	Pożyczki udzielone w okresie ostatnich 12 m-cy	
					tys. zł	tys. zł	szt.	tys. zł	liczba	wartość tys. zł
1	Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości	L	Słupsk	kwi-96	7 072	9 779	322	30,4	190	1340
2	Towarzystwo Rozwoju Dzierzgonia-Stowarzyszenie	R	Dzierżgoń	kwi-96	2 810	4 415	153	28,9	21	619
3	Międzynarodowe Stowarzyszenie Pracowników Urzędów Zatrudnienia w Polsce z siedzibą w Gdańsku	L	Gdańsk	sty-97	1334	1357	41	33,1	7	330
4	Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości	R	Malbork	kwiO2	551	810	23	35,2	7	215
5	Stowarzyszenie "Na rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno	L	Debrzno	kwiO2	360	450	14	32,1	3	90
	Razem Pomorskie	X	X	X	12 127	16 811	553	160	228	2 594
	Razem Polska	X	X	X	455 298	1 231 918	88 390	13,9	12 620	187 618

Źródło: Fundusze Pożyczkowe w Polsce, wspierające mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa wg stanu na 30 czerwca 2004, Polskie Stowarzyszenie Funduszy Pożyczkowych, Raport nr 2, Szczecin 2004.

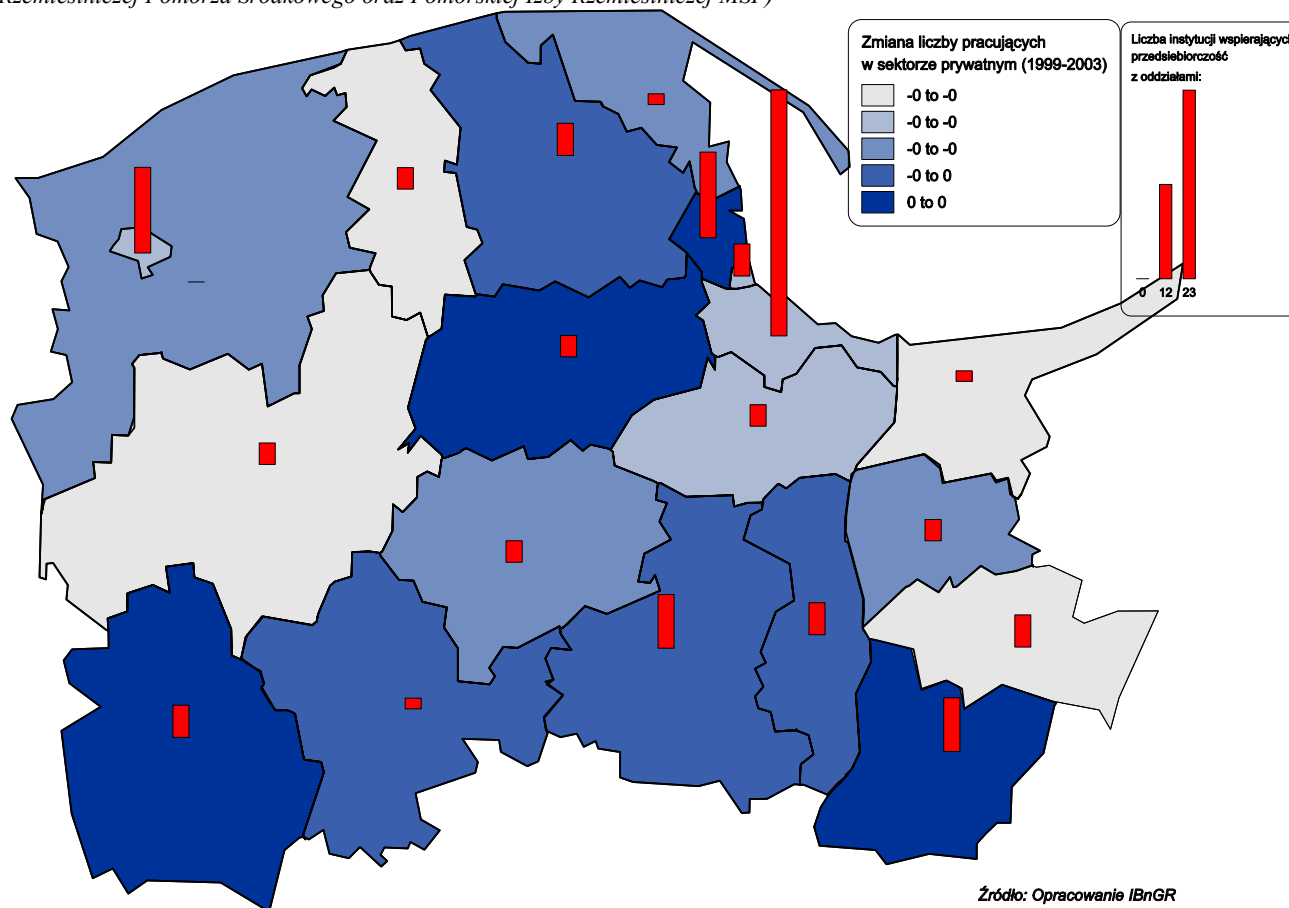

Tabela 4. Liczba podmiotów świadczących komercyjne usługi finansowe i niefinansowe dla przedsiębiorstw w układzie rodzajowym i przestrzennym

Rodzaj działalności\Powiat		bytowski	chojnicki	człuchowski	gdański	kartuski	kościerski	kwidzyński	łęborski	malborski	nowodworski	pucki	skłupski	starogardzki	tczewski	wejherowski	sztumski	M. Gdańsk	M. Gdynia	M. Słupsk	M. Sopot
Usługi finansowe	pośrednictwo finansowe	15	37	18	7	11	5	10	38	10	6	15	25	9	8	45	6	150	62	101	34
	ubezpieczenie oraz fundusze emerytalno-rentowe	9		6		1			11				14		1			7	5	41	5
	działalność pomocnicza związana z pośrednictwem finansowym i ubezpieczeniami	119	179	123	247	185	106	226	149	237	89	146	215	302	272	535	133	2430	1463	533	310
Pozostałe usługi	działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa; doradztwo; zarządzanie holdingami	79	109	67	180	142	66	118	121	108	46	87	82	154	159	309	52	2068	1242	335	315
	działalność w zakresie architektury inżynierii	93	91	63	122	68	64	91	98	54	24	77	46	88	119	224	26	1656	649	283	236
	badania i analizy techniczne	2	3	3	7	9	3	6	4	5	3	1	7	5	4	14	4	127	42	28	12
	reklama	12	30	14	29	19	11	24	11	27	5	12	13	28	48	60	6	505	260	90	71
	rekrutacja pracowników i pozyskiwanie personelu	26	130	32	104	173	51	312	41	87	68	56	44	61	182	168	71	398	391	60	34
	działalność dochodzeniowo-detektywistyczna i ochroniarska	3	3	9	8	7	7	10	18	16	1	8	10	7	9	13	2	109	49	26	8
	sprzątanie i czyszczenie obiektów	17	35	19	24	31	28	49	57	16	16	15	25	32	35	43	7	296	211	69	39
	pozostała działalność komercyjna	149	162	129	184	91	53	197	219	180	102	103	193	147	178	338	116	1873	1110	583	256

Mapa 7. Liczba podmiotów wspierających przedsiębiorczość na tle zmian liczby pracujących w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

(jako podmioty wspierające przedsiębiorczość oddzielnie potraktowano lokalne oddziały Stowarzyszenia Wolna Przedsiębiorczość, Pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej a także cechy Izby Rzemieślniczej Pomorza Środkowego oraz Pomorskiej Izby Rzemieślniczej MSP)

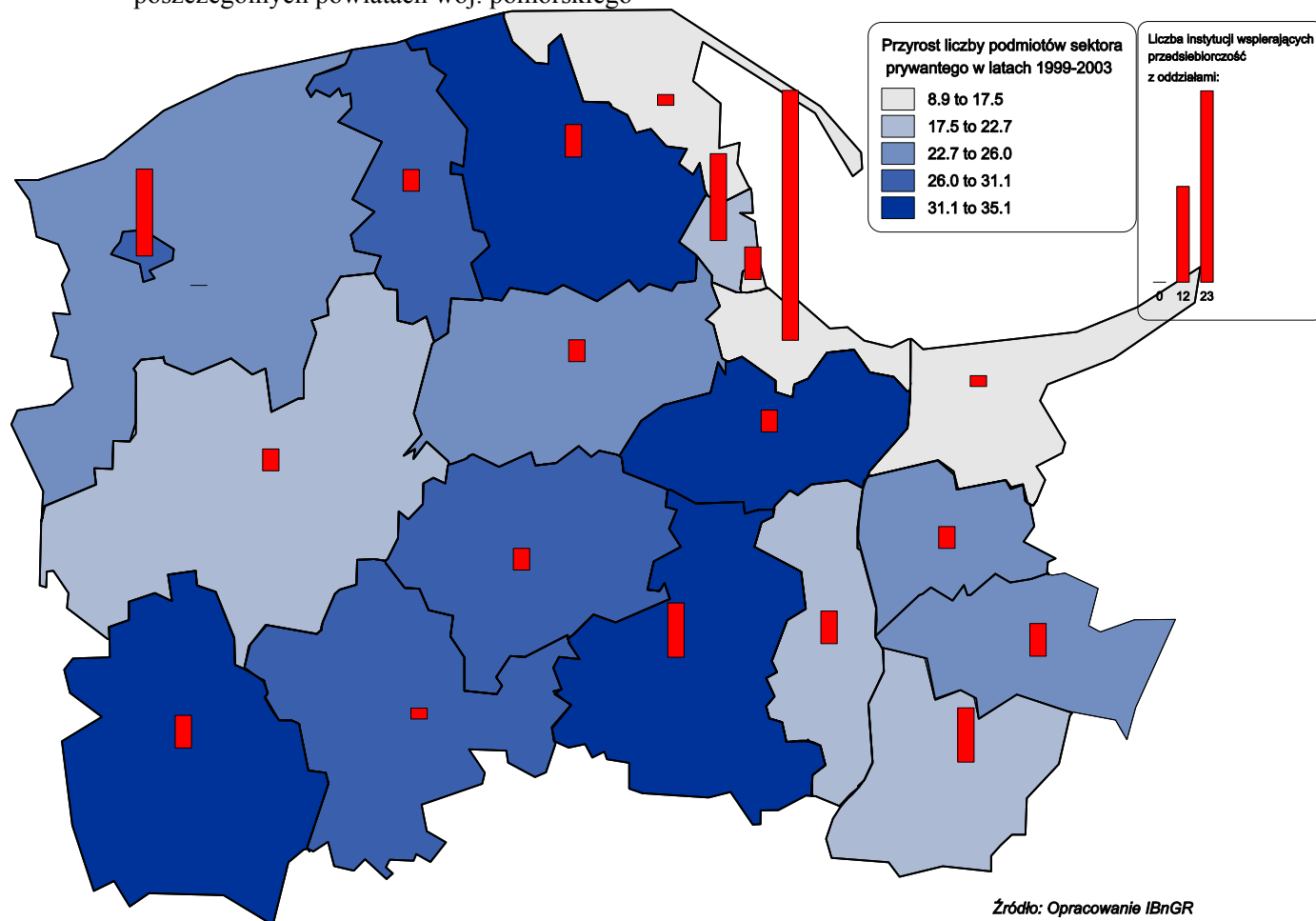

Źródło: Opracowanie IBnGR

Źródło: Opracowanie IBnGR na podstawie danych PARP (www.parp.gov.pl) oraz GUS (www.stat.gov.pl).

Mapa 8. Liczba IOB na tle przyrostu podmiotów sektora prywatnego zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 1999-2003 w poszczególnych powiatach woj. pomorskiego

Źródło: Opracowanie IBnGR

Źródło: Opracowanie IBnGR na podstawie danych PARP (www.parp.gov.pl) oraz GUS (www.stat.gov.pl).

Załącznik nr 3 Informacja o PHARE 2002

PHARE 2002 to blisko 58 mln euro dla małych i średnich firm. Pomoc jest przeznaczona na inwestycje i usługi doradcze. Wysokość dotacji inwestycyjnych została dostosowana do zasad obowiązujących w funduszach strukturalnych i wyniosła od 30 do 50% kosztów inwestycji. Wysokość dofinansowania w programach doradczych, wyniosła 50% kosztów kwalifikowanych projektu (poprzednio było to 60%). W ramach PHARE 2002 przewidziano również dofinansowanie funduszy poręczeniowych w województwie opolskim, świętokrzyskim oraz podlaskim. Łączna kwota przewidziana na dokapitalizowanie funduszy wynosi 2,32 mln euro.

W ramach PHARE 2002 dwa programy są ogólnokrajowe, dostępne dla przedsiębiorców ze wszystkich województw, tj.:

- 1) Sektorowy Program Małe i Średnie Przedsiębiorstwa i Innowacyjność
- 2) Program Bezpieczeństwo i higiena pracy w sektorze MSP

Natomiast Regionalny program Wsparcia Małych i Średnich Przedsiębiorstw - Przedsiębiorczość w Polsce obejmuje 13 województw (oprócz województwa mazowieckiego, śląskiego i wielkopolskiego).

Sektorowy Program Małe i Średnie Przedsiębiorstwa i Innowacyjność oferował przedsiębiorcom z całej Polski dwa rodzaje dotacji: na usługi doradcze oraz na inwestycje:

Dotacje na usługi doradcze obejmowały do 50% kosztów usług doradczych wykonywanych przez akredytowanych przez PARP wykonawców. Przewiduje się 5 programów doradczych:

1. Rozwój i modernizacja przedsiębiorstw w oparciu o nowe technologie – wysokość dotacji od 1500 do 10 000 euro. Program obejmował dotacje na usługi doradcze związane z wdrażaniem nowoczesnych technologii, systemów informatycznych oraz nowych linii technologicznych w przedsiębiorstwie
2. Wstęp do Jakości - wysokość dotacji od 1000 do 13 500 euro. Dotacje były przeznaczone nie tylko na wdrożenie systemów zarządzania jakością ale również koszt uzyskania certyfikatów jakości.
3. Ścieżka od innowacji do biznesu - wysokość dotacji od 3000 do 30 000 euro. W ramach programu dofinansowano usługi doradcze związane z rozpoczęciem działalności firmy innowacyjnej. Zasadnicze kwestie obejmowały poznanie zasad prowadzenia działalności w sektorze MSP, ocenę rynku, planowanie strategiczne, alianse pomiędzy przedsiębiorstwami, poszukiwanie źródeł finansowania
4. Finansowanie rozwoju przedsiębiorstw - wysokość dotacji do 15 000 euro. Dotacja obejmowała usługi doradcze związane z pozyskiwaniem zewnętrznych źródeł finansowania firmy np. koszty przygotowania prospektu emisyjnego na giełdę, koszty pozyskania inwestora strategicznego lub funduszu typu venture capital.
5. Dostęp do usług innowacyjnych – wysokość dotacji od 1500 do 15 000 euro. Program skierowany do przedsiębiorców prowadzących zaawansowaną działalność innowacyjną, którzy zechcą skorzystać z specjalistycznych usług doradczych w dziedzinie m.in. prototypowania, optymalizacji i automatyzacji procesów technologicznych, diagnostyki i testowania.

Krajowe dotacje na inwestycje obejmują odpowiednio:

- 30% kosztów kwalifikowanych inwestycji w powiatach Warszawa i Poznań,
- 40% kosztów kwalifikowanych inwestycji w powiatach Kraków, Wrocław, Gdańsk, Gdynia, Sopot,

- 50% kosztów kwalifikowanych inwestycji w pozostałych powiatach,

Maksymalna kwota dotacji nie może przekroczyć 100 000 euro. Ponadto, przedsiębiorca może kupić od jednego dostawcy lub producenta środki trwałe za kwotę nie większą niż 30 000 euro. Powyższa zasada dotyczy wszystkich kosztów, na które można przyznać dotację. Dotacja inwestycyjna będzie skierowana do MSP, które wdrażają nowoczesne technologie lub innowacyjne rozwiązania w zakresie produkcji lub usług.

Kolejny program skierowany do przedsiębiorców w całej Polsce to Program Bezpieczeństwo i higiena pracy w sektorze MSP, który obejmował dwa rodzaje dotacji: na usługi doradcze i na inwestycje.

Dotacje na usługi doradcze pokrywały do 50% kosztów usług doradczych wykonywanych przez akredytowanych przez PARP wykonawców w zakresie dostosowania MSP do wymogów i norm BHP obowiązujących w Unii Europejskiej. Kwota dotacji wyniosła od 500 do 4000 euro.

Dotacje na inwestycje obejmować będą maksymalnie 50% kosztów inwestycji. Kwota dotacji będzie wynosić od 2000 do 50 000 euro. Dotacja inwestycyjna przeznaczona mogła zostać na zakup ochronnego sprzętu i wyposażenia lub wymianę sprzętu niezgodnego z wymogami BHP.

Trzeci program był realizowany w wybranych województwach i nosi nazwę Regionalny program Wsparcia Małych i Średnich Przedsiębiorstw - Przedsiębiorczość w Polsce

Program Regionalny objął 13 województw. Poniższa tabela pokazuje informacje o komponentach realizowanych w poszczególnych regionach. Program przewidywał się 3 rodzaje dotacji na usługi doradcze (wykonywane przez akredytowanych doradców) oraz dotację na inwestycje:

1. Program Rozwoju Przedsiębiorstw - wysokość dotacji od 500 do 5000 euro, jednocześnie nie więcej niż 50% kosztów. Dotacja przeznaczona na finansowanie przygotowania biznesplanów, raportów dotyczących pozycji firmy na rynku, tworzenia strategii firmy.
2. Program Rozwoju Przedsiębiorstw Eksportowych - wysokość dotacji od 500 do 10 000 euro, jednocześnie nie więcej niż 50% kosztów. Program skierowany do firm eksportowych oraz takich, które dopiero rozpoczynają działania eksportowe. Dofinansowaniu podlegały m.in. wyjazdy na targi i wystawy, opracowanie raportów dotyczących strategii eksportowej przedsiębiorstwa.
3. Technologie Informatyczne dla przedsiębiorstw - wysokość dotacji od 1000 do 10 000 euro, jednocześnie nie więcej niż 50% kosztów. Dotacja finansowała działania związane z usługami doradczymi z dziedziny informatyki np. tworzenie sieci lokalnych LAN, przygotowywanie specyfikacji zakupowej sprzętu informatycznego, systemu informatycznego.
4. Fundusz Dotacji Inwestycyjnych - wysokość dotacji od 2000 do 50 000 euro, ale nie więcej niż 40% w powiatach Kraków, Wrocław, Trójmiasto, 50% w pozostałych powiatach objętych programem.

Województwo	PRP	PRPE	FDI	TIdP
Dolnośląskie	x	x	x	x
Kujawsko - pomorskie		x	x	x

Lubelskie	x		x	
Lubuskie	x		x	
Łódzkie	x	x	x	
Małopolskie	x	x	x	
Mazowieckie				
Opolskie	x		x	x
Podkarpackie	x		x	
Podlaskie			x	x
Pomorskie	x	x	x	x
Świętokrzyskie			x	x
Śląskie				
Warmińsko - mazurskie	x		x	x
Wielkopolskie				
Zachodniopomorskie	x		x	

Terminy składania wniosków PHARE 2002

Nazwa programu dotacji	Terminy	Budżet w MLN EUR
Wstęp do Jakości	30 lipca, 13 września 2004 r.	4,00
Dostęp do usług innowacyjnych		
Ścieżka od innowacji do biznesu		
Finansowanie rozwoju przedsiębiorstw		
Rozwój i modernizacja przedsiębiorstw w oparciu o nowe technologie		
Krajowy Fundusz Dotacji Inwestycyjnych	12 lipca, 16 sierpnia, 13 września 2004 r.	10,67
Regionalny Fundusz Dotacji Inwestycyjnych (z wyłączeniem województw mazowieckiego, wielkopolskiego i śląskiego)	30 sierpnia, 8 listopada 2004 r., 10 stycznia, 28 lutego 2005 r.	18,68
Program Rozwoju Przedsiębiorstw	13 sierpnia, 6 września, 18 października, 6 grudnia 2004 r., 24 stycznia, 7 marca 2005 r.	4,44
Program Rozwoju Przedsiębiorstw Eksportowych	30 sierpnia, 6 października, 22 listopada 2004 r., 4 stycznia, 7 lutego, 14 marca 2005 r.	3,34
Technologie Informatyczne dla	6 sierpnia, 27 września, 25	1,79

Przedsiębiorstw	października, 29 listopada 2004 r., 17 stycznia, 1 marca 2005 r.	
BHP doradztwo i inwestycje	2 sierpnia, 27 września, 25 października, 2 grudnia 2004 r.	4,38

Źródło: PARP – <http://www.parp.gov.pl/phareprojekt.html>

Załącznik nr 4 Rodzaj i liczba posiadanych akredytacji przez podmioty akredytowane do programów PHARE 2002

Nazwa firmy	Miasto	Program Rozwoju Przedsiębiorstw	Program Bezpieczeństwo i Higiena Pracy	Program Rozwoju Przedsiębiorstw Eksportowych	Technologie Informatyczne dla Przedsiębiorstw	Rozwój i modernizacja przedsiębiorstw w oparciu o nowe technologie	Wstęp do jakości	Ścieżki od innowacji do biznesu	Dostęp do innowacyjnych usług doradczych	Finansowanie dla wzrostu	Razem
Agencja VSP s.c.	Gdańsk				1						1
Akademia Zarządzania Sp. z o.o.	Sopot	1			1						2
AMR SOFT Marcin Rycharski	Pruszcz Gdański	1									1
Artnet sp.z.o.o	Gdańsk				1						1
Awek Sp. z o.o.	Gdańsk				1						1
B4B Sp. z o.o.	Gdańsk				1						1
Bałtycka Akademia Umiejętności	Gdańsk					1	2				3
Biuro Doradztwa Gospodarczego Lex-Pol Sp. z o.o.	Słupsk						1				1
Biuro Doradztwa i Szkolenia "DORKON" - Jacek Dawidowski	Wiślinka	1									1
BTCH HAP Krzysztof Jagodziński	Gdańsk						1				1

Business Consultants Sp. z o.o. Biuro Doradztwa Ekonomicznego i Prawnego	Gdańsk	2				1				3
CCL Systemy	Kobylnica	1								1
Centrum Budownictwa Szkieletowego	Gdańsk			1						1
Centrum Doradztwa Europejskiego EURO-FUNDUSZ s.c. A.Klusek, P.Kanarski	Gdynia	2				1				3
CERT CONSULTING Adam Sarnaszek	Gdańsk	1								1
DC Business Intelligence Solutions Sp. z o.o.	Gdynia					1				1
DC S.A. Grupa Computer Plus	Gdynia			1						1
DES ART Sp. z o.o.	Gdynia			1	1					2
DGKoncept s.c. Doradztwo Gospodarcze Koncept s.c.	Słupsk	2						1		3
DGKoncept s.c. Doradztwo Gospodarcze Koncept s.c.	Słupsk	2						1		3
DORADCA Consultans Ltd. Sp. z o.o.	Gdynia	3		2		2				7
Doradztwo i Pośrednictwo Andrzej Antoni Tomasik	Gdynia								1	1
DS CONSULTING Sp. z o.o.	Gdańsk	3				2	1			6
ECG "ORBITAL" Sp. z o.o.	Gdynia	1				1				2

ELSE Sp. J. Mikilewicz, Polański, Zajązkowska	Gdańsk	1								1
ESPACE Consulting Sp. z o.o.	Bolszewo			1		3				4
EUROFIRMA Kazimierz Skowroński	Starogard Gdański	1				1				2
Eurolinks S.A.	Gdynia	2								2
FINANSGLOBAL Sp. z o.o.	Gdynia	1								1
Gdańska Fundacja Kształcenia Menedżerów	Gdańsk	1				1				2
Grupa Konsultingowa RID Anna i Robert Olewniczak s.c.	Żukowo			1		1				2
INFO-PAP Malmur Jerzy Piotr	Tczew	2				1				3
INFRACORR Sp. z o.o.	Gdańsk	3								3
Insoft Consulting sp.z.o.o.	Gdynia	1								1
Instytut Nowych Technik i Technologii S.A.	Gdańsk	4		2	2					8
iQuelle Spółka z o.o.	Gdańsk				1					1
ISO CONSULTING Biuro Usług Technicznych	Kokoszkowy					2				2
ISOPROJEKT	Słupsk					1				1
Janina Dorska Doradztwo Finansowe, Biuro Rachunkowe	Gdańsk					1				1
Jerzy Gliniecki	Sopot					2	1			3
JG Consulting Joanna Grabowska	Tczew	1				1				2
KM Consulting	Gdańsk	1		1	3					5
LST Sp. z o.o. w Sopocie	Sopot			1	2			1		4

MacroSoft Gdańsk Sp. z o.o.	Gdańsk					1					1
Mariusz Butowski Zakład Usługowy "Butowski"	Gdynia		1						1		2
MENEGON & Co - Stanisław Menegon	Gdańsk		1								1
MERIDIAN Konsorcjum Doradcze	Gdynia		1								1
MSG consulting s.c. Wojciech Kiedrowski, Justyna Szopińska	Gdańsk				1	2	1				4
NET Soft S.A.	Gdańsk					1					1
NEXUS Consultants Sp. z o.o.	Gdynia	4			1						5
Oliwska Grupa Konsultingowa	Gdańsk	4						1			5
OM Investment Sp. z o.o.	Gdańsk	3						1		1	5
Ośrodek Doradztwa i Treningu Kierowniczego – Spółdzielnia	Gdańsk	3								1	4
P.H.U. "PROEURO" Sp. z o.o.	Gdańsk						1				1
P.W. NORD Janusz Karczewski	Gdańsk	3					1				4
POLCARGO - Rzeczoznastwo i Kontrola Towarów w Obrocie Międzynarodowym Sp. z o.o.	Gdańsk							1			1
Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw	Gdańsk						1				1

Pracownia Badań Społecznych Sp. z o.o.	Sopot						1				1
PRS Systemy Jakości Sp. z o.o.	Gdańsk	1									1
Przedsiębiorstwo Badań i Doradztwa GEOMOR Sp. z o.o.	Gdańsk	2					1				3
Przedsiębiorstwo Badań i Doradztwa GEOMOR Sp. z o.o.	Gdańsk	2					1				3
Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe BiCom s.c. Krzysztof Bialek, Przemysław Plecka	Słupsk	1									1
Przedsiębiorstwo LEMCO Sp. z o.o.	Gdynia						1		1		2
QS Mariusz Jerzy Krenski	Gdańsk						2				2
Qwantum Systemy Zarządzania Sp. z o.o.	Sopot						2				2
Regionalne Towarzystwo Inwestycyjne S.A.	Dzierżgoń	2					1				3
REWIT Księgowi i Biegli ewidenci Sp. z o.o.	Gdańsk	1									1
Sacer S.C. Aleksandra Wojda, Ryszard Lechociński, Magdalena Bednarczyk, Marcin Wojda	Gdynia									1	1
Sigma Termodynamik Sp. z o.o.	Gdynia	2			1						3
Six Sigma Consulting	Gdynia	1									1
Softbank Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk				1	1	1				3

SOZOTECHNIK S.C. S. Kosmulski i R.T. Wrocław	Gdańsk					1	1				2
streng inż.. Daniel Szałwiński	Chojnice						3				3
Taxus Usługi Doradcze	Gdańsk						3				3
TOKA CONSULTING Tomasz Adamski	Gdynia						2				2
Waterless Polska Sp. z o.o.	Sopot	2					1				3
Wojewódzki Ośrodek Informatyki Sp. z o.o.	Gdańsk	1									1
Zakład Elektroniki Profesjonalnej Remigiusz Urbański	Gdynia					2	1				3
Razem		70	3	3	17	22	51	4	5	4	333

Załącznik nr 5 Podsumowanie wywiadów z przedstawicielami IOB

Poniżej przedstawiono podsumowanie wywiadów przeprowadzonych w okresie 1 – 17 grudnia 2004 roku z przedstawicielami 5 wybranych instytucji otoczenia biznesu. Badane instytucje to:

- Pomorska Izba Rzemieślnicza MSP,
- Fundacja Gospodarcza,
- Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość,
- Agencja Rozwoju Pomorza Gdańskiego,
- Gdańska Akademia Bankowa.

Potencjał instytucji – zasięg działania,

Badane instytucje charakteryzują się bardzo różnym potencjałem zarówno finansowym, osobowym. Generalnie jednakże w zakresie realizacji usług instytucje te bardzo często wykorzystują zewnętrzny potencjał ludzki (jako ekspertów, wykładowców czy trenerów). Różny jest również zasięg działania IOB. Niektóre koncentrują swą działalność na obszarze lokalnym, inne na obszarze kilku powiatów lub całego regionu, a jeszcze inne swą działalność prowadzą na obszarze całego kraju.

Źródłem finansowania

Głównym źródłem finansowania usług badanych instytucji są przede wszystkim projekty składane w ramach dostępnych programów publicznych nakierowanych na wspierania przedsiębiorstw oraz rozwój zasobów ludzkich. W ostatnim okresie kluczowymi programami z których korzystały te instytucje były kolejne edycje programów PHARE, a ostatnio również programy operacyjne. Podmioty prowadzące punkty konsultacyjne otrzymywały również z PARP bezpośrednie finansowanie realizowanych w ramach PK usług, natomiast SWP podobne finansowanie otrzymuje w ramach projektu Euro Info Centers – finansowanego przez Komisję Europejską.

Ponadto część jednostek uzyskuje wsparcie ze strony władz lokalnych (urzędów gmin) lub innych instytucji publicznych (np. powiatowe urzędy pracy), w zamian za świadczone usługi na rzecz lokalnych podmiotów gospodarczych lub osób. Dodatkowym źródłem dochodów jest również świadczenie usług na zasadach komercyjnych. Poza tym IOB otrzymywały również różnego rodzaju granty oraz dotacje zarówno od podmiotów publicznych jak i prywatnych.

Promocja

Podstawową formą promocji usług oferowanych przez IOB jest własna strona internetowa oraz bezpośrednie kontakty z potencjalnymi klientami w tym np. osobami, które już wcześniej skorzystały z usług danego ośrodka. Instytucje te również starają się promować na różnego rodzaju seminariach, konferencjach, a także przez PARP w ramach KSU.

Badane podmioty w ograniczonym stopniu korzystają z takich form promocji jak płatne ogłoszenia prasowe, radiowe czy telewizyjne. Wynika to przede wszystkim wysokiego kosztu tego typu działań – dlatego płatne ogłoszenia prasowe wykorzystywane są jedynie w przypadku większych programów, gdzie jest zagwarantowany odrębny budżet na tego typu działania. Niektóre ośrodki poprzez swe kontakty z mediami starają się promować swą działalność niejako pośrednio np. poprzez artykuły problemowe związane z tematem, który aktualnie jest realizowany w instytucji.

Klienci instytucji

Klienci badanych instytucji obejmują szeroki krąg podmiotów. Rodzaj klientów jest również uzależniony od rodzaju świadczonych usług. W przypadku usług doradczych i informacyjnych wśród klientów dominują MSP (w tym głównie małe przedsiębiorstwa) oraz

osoby chcące założyć własną działalność gospodarczą. W przypadku szkoleń grupa docelowa jest bardziej zróżnicowana i obejmuje dodatkowo również osoby bezrobotne (w tym skierowane przez powiatowe urzędy pracy) oraz pracowników firm a także innych podmiotów np. nauczycieli.

Należy wskazać również, iż część klientów korzysta z różnego rodzaju usług jednej instytucji wielokrotnie (jednakże różnie to wygląda w poszczególnych instytucjach).

Kształtowanie oferty usługowej

Oferta usługowa badanych ośrodków jest kształtowana na podstawie własnych wcześniejszych doświadczeń oraz relacji z klientami, którzy zgłaszają zapotrzebowanie na określone rodzaje usług. Drugim elementem kształtującym podaż usług IOB jest dostępne finansowanie na poszczególne rodzaje usług wspierających przedsiębiorczość, które określa jaki typ usług może zostać dofinansowany środkami publicznymi. W niektórych przypadkach oferta instytucji jest kształtowana na podstawie relacji z partnerami lokalnymi np. urzędami pracy (w zakresie szkoleń) czy administracją lokalną. Jedynie w nielicznych przypadkach (przy dużych projektach) prowadzone są wstępne badania zapotrzebowania na określone rodzaje usług oraz oczekiwania klientów.

Oferowane usługi i klienci

Wśród usług oferowanych przez ośrodki wspierające przedsiębiorczość (non-profit lub non for profit) w województwie pomorskim dominują proste usługi informacyjne, szkoleniowe oraz mniej zaawansowane usługi doradcze. Bardziej zaawansowane usługi np. proinnowacyjne są oferowane jedynie w nielicznych przypadkach jeżeli są one niezbędne przy realizacji innej usługi (np. opracowanie strategii rozwoju przedsiębiorstwa) – nie stanowią jednakże odrębnej oferty badanych instytucji.

Oferowane usługi oferowane są najczęściej bezpłatne (dotyczy to szczególnie usług doradczych i informacyjnych) lub częściowo płatne. W przypadku szkoleń w niektórych przypadkach oferowane są również czysto komercyjne szkolenia, w przypadku których klient ponosi 100% kosztów. Należy jednocześnie wskazać iż struktura oferowanych usług pod kontem ich finansowania różni się w poszczególnych instytucjach np. w SWP oferuje swe usługi prawie wyłącznie bezpłatnie, a w takich instytucjach jak GAB znaczna część usług jest oferowana na zasadach czysto komercyjnych.

Rozmieszczenie geograficzne usług wspierających przedsiębiorczość

Zdaniem rozmówców obecnie istnieje stosunkowo dobry dostęp do podstawowych usług informacyjnych dla przedsiębiorstw na wszystkich obszarach województwa pomorskiego. Inaczej sytuacja przedstawia się jeżeli chodzi o bardziej zaawansowane usługi doradcze czy szkoleniowe. W tym zakresie zdecydowanie lepszy dostęp do tego rodzaju usług (zarówno komercyjnych jak i wspieranych środkami publicznymi) występuje w Trójmieście oraz Słupsku. Zdaniem naszych rozmówców na obszarach poza dużymi miastami (Trójmiasto i Słupsk) istnieje zdecydowanie mniej podmiotów zgłaszających zapotrzebowanie na usługi wspierające przedsiębiorczość, ale są oni bardziej zmotywowani do tego aby z takiej pomocy (usługi) skorzystać. Większa motywacja do skorzystania z usług ośrodków wspierających przedsiębiorczość wynika zapewne z mniejszej dostępności do podmiotów świadczących usługi w tym zakresie, w tym w szczególności podmiotów komercyjnych.

Relacje z otoczeniem

Badane instytucje wskazywały na liczne formy współpracy z innymi instytucjami otoczenia biznesu w tym głównie innymi ośrodkami KSU. Współpraca pomiędzy regionalnymi ośrodkami KSU ma miejsce zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym. Na szczeblu

regionalnym dochodzi do spotkań (min. raz na dwa miesiące) mających na celu przede wszystkim wymianę informacji pomiędzy uczestnikami oraz przedyskutowanie bieżących istotnych kwestii. Spotkania te służą również lepszemu poznaniu się uczestników oraz ich kompetencji i możliwości realizacji usług, a przez to umożliwiają nawiązanie współpracy przy określonych projektach. Współpraca dotyczy zarówno wspólnej realizacji określonych projektów (szczególnie tych większych) jak również w pewnym zakresie przekazywania sobie klientów – jeśli dany ośrodek nie oferuje pewnego rodzaju usług (np. finansowych) to kieruje klienta do instytucji oferującej tę usługę.

Nie wszystkie podmioty KSU są jednakowo aktywne w relacjach i współpracy z innymi podmiotami.

Jak wspominali nasi rozmówcy podmioty KSU również konkurują między sobą w pewnych obszarach w ubieganiu się o środki publiczne.

Należy również wskazać iż podmioty KSU (jako całość na szczeblu krajowym) stanowią silną grupę lobbującą mogącą oddziaływać na kształt określonych programów wspierających przedsiębiorczość.

Zdecydowanie bardziej ograniczone relacje (a przez to i współpraca) ma miejsce pomiędzy podmiotami KSU a pozostałymi instytucjami otoczenia biznesu. W tym przypadku pozostałe instytucje występują zazwyczaj jako lokalny partner dla organizowanych usług przez podmioty KSU. Współpraca taka może mieć zarówno charakter sporadyczny (np. przy organizacji określonych rodzajów szkoleń) jak również trwałe – np. prowadzenie punktu konsultacyjnego przez ośrodek KSU we współpracy (w siedzibie) partnera lokalnego.

Współpraca ośrodków KSU ze jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi w zakresie wspierania przedsiębiorczości ma ograniczony charakter. Najczęściej dotyczy ona wykorzystywania naukowców jako wykładowców w projektach szkoleniowych, czy konsultantów/ekspertów w innych działaniach.

W zasadzie wszystkie badane ośrodki współpracowały z władzami regionalnymi i/lub lokalnymi. Współpraca ta dotyczy realizacji przez ośrodki KSU określonych usług na poziomie lokalnym (np. szkolenia dla osób bezrobotnych), rzadziej wspólnej realizacji określonych projektów, a także konsultacji w zakresie inicjatyw podejmowanych przez władze samorządowe w zakresie wspierania przedsiębiorczości. współpraca taka często jest dofinansowana przez władze samorządowe w sposób bezpośredni (dotacje) lub pośredni (np. udostępnienie sali na seminarium czy szkolenia).

Zdaniem naszych rozmówców podmioty komercyjne nie stanowią dla nich bezpośredniej konkurencji ponieważ zazwyczaj oferują oni nieco inny produkt (bardziej wyspecjalizowany), a z drugiej strony wielkość finansowania dostępna w ramach programów wspierających przedsiębiorczość jest dla tych podmiotów nieatrakcyjna. Jednocześnie rozmówcy wskazywali iż ewentualny system wsparcia powinien w jednakowy sposób traktować zarówno podmioty działające dla zysku jak i non-profit co powinno spowodować, iż system ten będzie w sposób bardziej kompleksowy zapewniał podaż usług, na które jest zapotrzebowanie ze strony przedsiębiorstw.

Uwagi w zakresie budowania regionalnego systemu wsparcia

Nasi rozmówcy uważali, iż istnieje miejsce dla budowania regionalnego systemu wspierania przedsiębiorczości w woj. pomorskim. W pierwszym rzędzie powinny to być działania służące poprawie informacji o działających w regionie IOB (szczególnie tych działających lokalnie, nie należących do KSU) ich ofercie oraz potencjale. Działania te mogłyby obejmować np. organizowanie regionalnych spotkań/seminariów dla wszystkich IOB działających w regionie. Spotkania te powinny być dostępne dla wszystkich zainteresowanych. Selekcja najbardziej zainteresowanych i skłonnych do współpracy

dokonałaby się w sposób naturalny poprzez aktywność poszczególnych instytucji w takich spotkaniach.

Innym miejscem dla władz regionalnych powinno być przygotowywanie regionalnych programów wspierających przedsiębiorczość (uwzględniających regionalne uwarunkowania), co wiązałoby się bezpośrednio z zapewnieniem odpowiedniego finansowania na ich realizację.

Nasi rozmówcy wskazywali również, iż niezbędna jest poprawa systemu ewaluacji usług realizowanych przez poszczególne podmioty. Dotychczasowe ewaluacje mają bardzo ograniczony zasięg (zazwyczaj wykonywane są one dla poszczególnych programów indywidualnie) oraz są one prowadzone bardzo powierzchownie (ograniczają się do formalnej weryfikacji wykonania usługi bądź zapytania klienta o zadowolenie z wykonanej usługi). Powoduje to szereg nadużyć w wykorzystaniu środków publicznych skierowanych na wspieranie przedsiębiorczości. Niezbędne wydaje się takie przeprowadzenie ewaluacji wykorzystania środków publicznych, które umożliwiłoby ocenę konkretnych rezultatów jakie zostały osiągnięte (np. w jaki stopniu przyczyniły się do poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw, wzrostu zatrudnienia, poziomu eksportu, powstawania nowych przedsiębiorstw itp.).

Rozmówcy wskazywali również na zagrożenie budowania zupełnie nowego systemu od podstaw. Ich zdaniem system taki powinien bazować na istniejących doświadczeniach (m.in. z funkcjonowania KSU) oraz instytucjach. Wskazywali również na brak potrzeby dodatkowych akredytacji regionalnych w sytuacji gdy istnieje system akredytacji na szczeblu centralnym. Niektórzy rozmówcy wykazywali również sceptycyzm wobec proponowanego wprowadzenia „bonu” na usługi wspierania przedsiębiorczości.

Załącznik nr 6 Scenariusz wywiadu z przedstawicielami instytucji wspierających przedsiębiorczość

Informacje o instytucji

Jakie instytucje (osoby) są obecne wśród założycieli (dotyczy fundacji/stowarzyszenia)?

Ile osób zatrudnia instytucja?

Źródła przychodów (komercyjne, publiczne)?

Źródła finansowania działalności operacyjnej

Źródła finansowania działalności inwestycyjnej?

Jaką infrastrukturą dysponuje instytucja?

Oddziały instytucji?

Strategia/Misja

Jaka jest misja i strategia instytucji ?

Jakie cele się definiuje ? (komercyjne/akademickie/społeczne)

W jaki sposób są one ustalane/korygowane?

Jak wygląda współpraca pomiędzy instytucją-założycielami-otoczeniem w zakresie definiowania strategii i celów?

Oferta biznesowa

Jak wygląda oferta biznesowa (infrastrukturalna/usługowa)?

Jak oferta jest przygotowywana, modyfikowana?

W jaki sposób analizowany jest popyt? Skąd biorą informacje o potrzebach szkoleniowych/informacyjnych/finansowych firm?

Na ile oferta instytucji jest kompleksowa - zapewniająca wszystkie lub większość potrzeb szkoleniowych/doradczych/informacyjnych/finansowych przedsiębiorstw?

Czy zdarza się nie są w stanie dostarczyć usługi żądanej przez przedsiębiorstwo?

Jak często? Jakiego rodzaju usług?

Klienci

Grupa docelowa klientów?

Jakie firmy (małe, średnie, duże), osoby indywidualne (w tym bezrobotni)?

Czy ograniczają się do oferowania usług jedynie swym członkom, czy również podmiotom zewnętrznym?

Z jakiego obszaru pochodzą ich klienci?

Czy relacje z klientami mają charakter jednorazowy czy trwalszy?

Akwizycja i promocja

W jaki sposób instytucja pozyskuje klientów?

Z jakich źródeł?

Przy pomocy jakich narzędzi, pośredników?

Jak wygląda promocja instytucji (wśród potencjalnych klientów)?

Czy instytucja posiada strategię promocji/marketingu?

Jakie stosowane są narzędzia?

Jakie są roczne nakłady na promocję?

Jakimi siłami prowadzona jest promocja?

Czy w zakresie promocji współpracuje z innymi instytucjami otoczenia biznesu?

Jakimi?

Dlaczego tak/nie?

Rezultaty działalności instytucji

Ile przedsiębiorstw (osób indywidualnych) instytucja obsłużyła w bieżącym/ubiegłym roku?
Jakiego rodzaju usługi dominują?
Jakie jest zadowolenie z usług instytucji?
Jakie są inne efekty działalności instytucji?
Jakie są najważniejsze osiągnięcia instytucji w ostatnich latach?

Rynek instytucji otoczenia biznesu?

Jak oceniają sytuację na rynku usług wspierających przedsiębiorczość?
Czy na rynku działa wiele podmiotów o podobnym profilu działalności?
Czy posiadają ofertę konkurencyjną do instytucji?
Jak silna jest konkurencja? Czego dotyczy?
Czy instytucja współpracuje z innymi IOB? Jakimi? Skąd pochodzą (lokalne, regionalne, krajowe, międzynarodowe)? Czego dotyczy współpraca?
Jakie są przyczyny braku lub ograniczonej współpracy pomiędzy IOB?
Czy instytucja należy do jakichś sieci współpracy? Jakich? O jakim zasięgu (regionalnym/krajowym/międzynarodowym)? Jakie wspólne działania są podejmowane w ramach sieci? Jakie instytucja osiągnęła korzyści z funkcjonowania w sieci?
Jak wyglądają relacje instytucji z „akademią”?
Jak wyglądają relacje instytucji z władzami?
Jak wyglądają relacje instytucji z biznesem?
Czy współpracują? W jakich obszarach? Jakie są braki/ograniczenia współpracy?
Co mogą zrobić władze publiczne aby poprawić sytuację instytucji otoczenia biznesu w regionie? O ile taka poprawa jest niezbędna?!